

Naš dom San Justo, četrtek, 8. julija 1992. Ena od slik folklorne skupine na večeru, na katerem so Sanjuščani sprejeli prof. Lojzeta Peterleta in druge visoke goste iz Slovenije in zamejstva. Foto: Marko VOMBERGAR.

duhovno

življenje

BUENOS AIRES

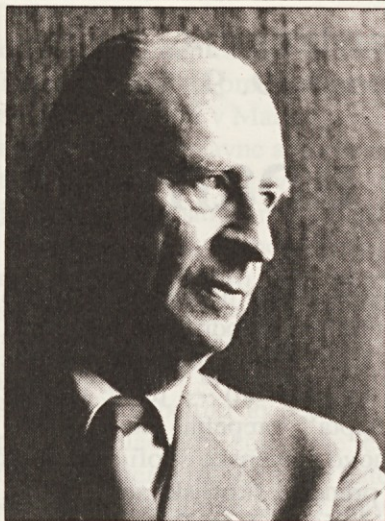

MENDOZA, Plaza San Martín, 28. junija 1992. Proslava 1. obletnice samostojne Republike Slovenije. Godba „Liceo Militar Mendoza“ prvič igra slovensko državno himno.

DESNO: Slovenske narodne noše ob isti priložnosti pred San Martinovim spomenikom na istoimenskem trgu v Mendози.

Slovenci v Mendози so proslavili 1. obletnico samostojne Republike Slovenije s slovesno zahvalno mašo v Slovenskem domu, s prireditvijo na Trgu San Martín (vojaška godba VIII, gorske pehotne brigade je zaigrala argentinsko in slovensko himno, mendoški župan in predsednik SD inž. Jože Šmon sta položila venec pred spomenik osvoboditelja Argentine, po odkritju spominske plošče je spregovoril društveni predsednik inž. Šmon) in slavnostnim kosilom.

ŽIVE VODE VEČNI VIR

ZORKO SIMČIČ

Pred desetimi leti so po Italiji slavili 800-letnico rojstva sv. Frančiška Asiškega in isto leto v Španiji 400-letnico smrti sv. Tereze Avilske. Ne samo katoličani, celo državni — in med njimi kdaj veri indiferentni — krogi so ju slavili kot posebljenost italijanstva oziroma španstva. Omeni Francozu Ivano Arško, pa boš videl pri vernem, kaj pomeni, in celo pri ne-

vernem, kako mu je ta svetnica studenec, iz katerega lahko črpa. Kaj je Ircem sv. Patrik, kaj Madžarom sv. Štefan, kaj Čehom sv. Vaclav... — kaj bi nam in danes pomenil „sveti Anton Martin“! Danes človek to vse jasneje vidi, kakor pa je slutil kot otrok, ki je strme stal pred njegovim kipom v mariborski stolnici...

Slomšek je „utelešenje najbolj plemenitih slovenskih lastnosti“ (Franc Kovačič), je „predstavnik eksistenčnih pravic majhnih narodov“ (Josip Hohnjec), „posvetitelj značilnih slovenskih lastnosti“ (Josip Turk), v resnici „oče slovenske Cerkve“, kakor je zapisal pokojni rimski zgodovinar France Dolinar, ki svoje razmišljanje končava z besedami: „Zatorej Slomšek-svetnik pomeni Slovencem več kot kateri drugi svetnik slovenskega rodu. Če v prvem slovenskem svetniku slovenski narod doseže svojo zrelost v Cerkvi, v svetniku-Slomšku slovenska Cerkev dobi svojo posvetitev.“

Slomšek, „neprekosljivi učitelj in vodnik“ (Kavčič), „s trnjem kronani vladar slovenskih src“ (Janko Kralj), vse to je Slomšek in še kaj več, kar pa danes ob vsem razmišljanju o njem samo še slutimo. Predvsem pa je Slomšek — slovenstva žive vode večni vir.

Nekoč bo napočil dan, katerega so čakali že naši očetje. Slomška bo narod lahko častil tudi na oltarju. In kdo ve, če ne bo to kmalu!

Slomšek je vse življenje prebil sredi vrvenja. Sredi tako navadnega vsakodnevnega življenja se je gibal, bil tako „svetnik za vsakdanjo rabo“, da se ravno zaradi tega zdi, da tak človek ne more biti proglašen za svetnika. Pa bi že kak preprost življenjepis — recimo sv. Frančiška Saleškega, svetnika, ki je bil Slomšku še posebej blizu — utegnil mnogim med nami postaviti v

pravo perspektivo marsikaj, kar se svetništva tiče...

„Človeška družba v naši dobi je bolna, je kakor slabokrvna zaradi verske brezbržnosti. Vse njeno prizadevanje je kakor zidanje na pesek...“

Je to pisal Slomšek pred sto leti ali nam piše danes?

Človeška družba je bolna. Svet je bolan. Evropa je

bolna. In tudi ta naša Slovenija, pa mi, pod tujimi zvezdami živeči njen del, smo bolni. Ko gledamo naše narodno telo, v čem je najbolj ranjeno? Med nami je bilo, in to že dostikrat, rečeno, da je diagnoza morda kruta, a žal ne more biti dvoma, da ni resnična. Domá v naši očetnjavi mnogi Slovenci trdijo, da narodnost ni vrednota. In prav tako premnogi trdijo, da krščanstvo ni vrednota. In mi v svetu (pa tudi marsikak kristjan doma...)? Govorimo o vrednotah narodnosti in krščanstva, toda v bistvu o tem nismo prepričani. In ker usta res lahko

Anton Martin Slomšek v svojih spisih in govorih stalno razmišlja o krščanstvu in slovenstvu. Govori pa tudi o šolstvu in domači vzgoji, o otrokih in starših, o duhovnikih in laikih, o kmečkem delu pa o filozofiji, o asimilaciji in zvestobi svojemu rodu — o vseh in v vseh časih aktualnih vprašanjih človeka, razpetega med zemljo in nebo. Govori pa tudi o vprašanjih, ki danes — čeprav morda v drugačni obliki kakor za časa njegovega življenja — še posebno in kdo ve če celo ne bolj kot v tistih dneh pretresajo človeštvo.

govorijo eno, sadovi dela so pa žal vedno odvisni samo od tega, kar v resnici smo — kaj se godi?

Bolezen. Toda tudi ta „bolezen“ — bi lahko dejali — sama na sebi ni nič tragičnega. Tragično bi bilo, če bi se je ne zavedali, ali pa, če bi se je zavedali, pa ne hoteli ozdraveti. Ne hoteti živeti! In prav mi Slovenci imamo svojega zdravnika, velikega psihiatra. Prašnikarjeve besede novomašniku Antonu Martinu so ne nadoma vse kaj več kot pa samo v zanosu slavnostnega govora izrečene želje: „Postavljen si na svečnik, da boš svetil vsemu svetu s svojim vedenjem in s svojim naukom, učenik boš vernikom, tolažnik žalostnim, zdravnik na duši bolnim.“

Res je: časi so drugačni in danes bi Slomšek gotovo marsikaj drugače povedal, uporabljal morda tudi drugačne metode. Vendar je pa še bolj res, da je v

Govor mariborskega škofa dr. Franca Krambergerja
ob odkritju spomenika škofu Slomšku v Mariboru 19. 9. 1991

„Slomšek je upal proti upanju!“

Živimo v času, ko nekateri veliki in mali narodi podirajo spomenike. Sramujejo se jih, ker so bili spomeniki idelogiji ali človeškemu totalitarizmu. Rušijo jih, ker jih je postavila laž, ukaz in kult osebnosti.

Tu v Mariboru pred stolnico smo postavili spomenik škofu A. M. Slomšku, ne zaradi kulta osebnosti, saj bi se pregrešili zoper njega samega, ki je ob spremembah svojih službenih mest v poslovilnem govoru skoraj vedno ponovil: „Mene pozabite, moje nauke ohranite in se jih držite!“ Ta spomenik ni spomenik ideologiji in klerikalizmu ne nacionalizmu. Tega spomenika ni postavila laž, tudi ne ukaz, marveč 130-

letna hvaležnost slovenskega ljudstva ga je postavila; in priznanje resnice, o kateri se ni smelo govoriti 45 let, ga danes odkriva.

Je spomenik prvemu mariborskemu škofu, — osebnosti, ki je zrasla in rasla iz korenin slovenskega naroda, soživela njegovo usodo, poslovenila Cerkev na Štajerskem in dala katoliški obraz prebujajočemu se slovenstvu tu ob severni meji.

Iz ljubezni do slovenskega človeka je Slomšek za ceno največjih žrtev in svojega škofovskega ugleda opravil tisto zgodovinsko dejanje, za katerega mu ne bomo nikoli dovolj hvaležni. Nad 30.000 Slovincem pod nemško sekovsko škofijo je pretila nevar-

nost narodne utopitve in izgube verske ter narodnostne identitete. In Slomšek — slovenski Mojzes in Jezus hkrati — jih je rešil iz „Egipta“, prepeljal čez „Jordan“ v novo slovensko škofijo tako, da je prenesel škofijski sedež iz Št. Andraža na Koroškem v „mesto, ovenčano z vinsko trto“, kakor je sam imenoval Maribor. S tem je na zemljevidu Evrope pred vsem svetom pokazal in označil, kje smo doma in do kod je naše. Tega ni storil s črnolom, ampak s pisalom pravice in resnice.

To je bilo tako veliko in daljnosežno dejanje, da bi bilo — v očeh mnogih poznavalcev naše zgodovine — lažje preusmeriti tok Labotnice, reke njegove prelepe

Slomšku najti odgovore na vsa vprašanja sodobnega Slovenca. Ali ne bi torej kazalo bolj poudarjati to slednje, kakor pa kdaj z neko čudno kritičnostjo omenjati prvo?

Slomšek res ne razmišlja o vseh današnjih problemih: ne govori o ločitvi zakona ne o splavu ne o mamilih. In vendar bi tudi tem sodobnim šibam našli zdravila pri njem, da le prav prisluhnemo.

Kolikokrat se v svojih pisanjih, govorih ustavi ob družini, osnovni celici naroda! A se ne ustavi samo pri ugotovitvah o važnosti zdravih družin. S kakšno ljubeznijo je napisan odstavek, sredi katerega je brati: „Razkrušen zakon združiti, je angelsko delo.“

Človeštvo se zgraža nad umetnim splavom (kolikor se še zgraža...), pozablja pa, da tudi tu velja, da je „zmota bolj preteča od zločina, kajti zmota je tista, ki pripomore do zločina“ (Chesterton). Mislimo namreč, kolikokrat Slomšek govori o svetosti življenja, o svetosti človekovega telesa, kolikokrat govori o sramežljivosti, toda medtem ko se danes ob abortusu zgražamo, se v istem času nasmihamo „puritancem“, ki govorijo o sramežljivosti. In vendar bi kazalo pomisliti tudi na to: koliko manj splavov bi bilo, ko bi v začetku bilo več sramežljivosti...

In če Slomšek ne govori o mamilih, pa pove — in ne le enkrat! — da vsaka želja po begu rodi zlo. Pa

najsi da gre za beg od svojega rodu (asimilacijo), najsi da gre za umik od stvarnega življenja v — recimo — alkoholizem. Vedno gre za žaljo po „izgubiti se“, za predajo neki udobnosti, vedno gre za upor proti že poganskemu in kasneje tudi krščanskemu vodilu, da „Bodi to, kar (potencialno) si!“ Kajti najsi se za-tek-amo v alkoholizem ali še hujša mamila, najsi se kakorkoli drugače u-mik-amo trdotam stvarnega življenja, najsi u-hajamo odgovornosti in osebnim odločitvam, naposled vedno samo beg(ž)-imo.

Kolikokrat Slomšek — bi dejali Španci — „položi prst v rano“, prav v to rano!

Če bi hoteli parafrazirati znano misel, po kateri „so hudi časi, v katerih so grške drame spet aktualne“, bi lahko dejali, da so hudi časi, kadar je Slomšek aktualen. In danes je.

To so hudi časi. So pa tudi — lepi časi! Ob našem „slovenskem Ciceronu“ bi se kazalo za hip ustaviti tudi še ob starem rimskem, ki je dejal: „Ni druge stvari, pri kateri bi se človeška krepost bolj približala božanstvu, kakor je to takrat, ko človek ustanavlja novo državo, nova mesta, ali ko stara mesta vlada.“

Kak izziv vsakemu modremu in pogumnemu Slovincu v današnjih dneh, na pragu novih časov! Kak izziv zlasti našim mladim, da bi si tudi oni vrezali v meso svojega srca geslo: „Za slovenstvo živeti in umreti!“

doline, da bi namesto proti Dravi tekla proti Donavi, kakor pa preurediti škofijo in njeno središče postaviti v Maribor, saj je bilo s strani najvidnejše državne avtoritete določeno: O tem se ne sme več govoriti! Toda Slomšek je upal proti upanju in delo opravil.

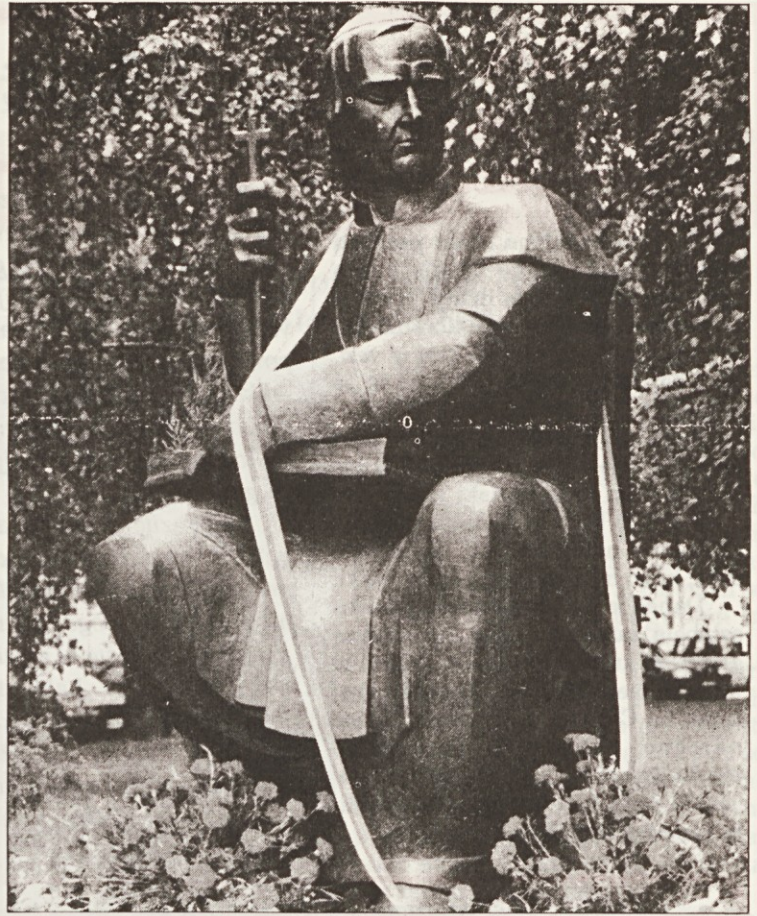
Poleg tega je v mozaiku njegove osebnosti polno velikih in pomembnih storitev, ki so prevsebinile slovensko zgodovino zadnjih 150 let. Z Mohorjevo družbo je učil naše prednike pisati in brati. Z nedeljsko šolo, številnimi učbeniki in pedagoškimi spisi je poklical mladino v šolo. Vse je hotel naučiti čistega materinega jezika, o katerem je zapisal, da je „božji dar, varuh prave vere, prvo sredstvo izobrazbe vsakega naroda. Če izobrazbe in kulture jezika ni, ostane narod v zibelki omike.“ Domač jezik mu ni bil le za vsakdanjo rabo, marveč jezik praznika, vere, poezije, jezik duha in srca.

Vzporedno s tem je budil narodno zavest. V tem pogledu ne najdemo od Slomška pa do danes močnejše osebnosti v našem narodu, kakor je bil on. Je prvi, ki je dolžnost ljubezni do naroda razlagal ob mizi božje besede, se pravi v cerkvi. Je prvi, ki je ljubezen do domovine in materinega jezika, zvestobo narodu in sploh narodno prebujo utemeljeval z evangelijem in teološkim

naukom. To je storil Slomšek, držeč se vodila: „Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodne omike.“

Pred nami je spomenik Slomšku, a v njem gledam spomenik slovenskemu duhovniku, — vsem tistim stotim in stotim garačem v Gospodovem vinogradu na Slovenskem, ki so bili prežeti s Slomškovim duhom, ki so bili varuhi „slovenskega Siona“, se pravi vere in Cerkve, pa tudi jezika, kulture in narodnosti, tistim duhovnikom, ki so bili vedno na strani ljudstva, pa četudi se je moralo iti v zapor, ječo ali smrt.

Še več: spomenik Slomšku je spomenik naši prihodnosti. Običajno postavljamo spomenike zaslužnim osebam iz preteklosti. Slomšek pa ima poleg tega še eno dimenzijo — prihodnost! Kot

Spomenik škofu Antonu Martinu Slomšku v Mariboru.

preroška, karizmatična, svetniška osebnost govori še danes z isto trdnostjo kot pred 130 leti in bo govoril tudi v prihodnosti.

Svetniki niso nikoli odpisani, ostanejo vedno pričevalci mladosti evangelija. Nikoli ne postanejo junaki preteklosti. Nasprotno: to so možje in žene, osebnosti jutrišnjega dne, pričevalci prihodnjega sveta (A. Rebula). Med njimi je Slomšek.

Njegov nauk, njegovo delovanje nimata ideoloških in političnih temeljev, tudi ne nacionalnih. Pri Slomšku vse raste iz vere v Boga, iz evangelija, iz božje poklicanosti posameznika in vsakega naroda. Iz tega raste pri Slomšku tisti postulat, ki ga je kar silil, naj svojo škofijo poveže z vesoljno Cerkvijo in svoj narod povede v družino drugih evrop-

skih narodov. Tudi na poti v Evropo je Slomšek pred nami.

Danes stojimo na razvalinah nekega sveta, ki je hotel pokopati Boga, Cerkev in vse, kar je svetega, a je sam padel v jamo. Stoječi na teh ruševinah lahko izmerimo ne samo Slomškovo veličino, njegovo kristalno slovenskost in junaško krščanstvo, marveč tudi njegovo aktualnost za našo sedanjost in prihodnost.

Svoje misli sklenem z besedami dobrega poznavalca škofa Slomška, pisatelja Alojza Rebule: Slomškov duh naj nas vse spodbuja k zavzemanju za tisti dve vrednoti, za kateri je sam izgoreval: za znameniti „ključ“ in znamenito „luč“, za slovenstvo in krščansko vero, za zvestobo Bogu in narodu!

Naša slovenska govornica

Ni tako nedolžna stvar pozabiti materin jezik, da ne bi bile s tem ogrožene tudi mnoge druge vrednote: povezanost z lastnimi koreninami in preteklostjo, z brati po krvi in veri, prva človeška verska izkustva in še marsikaj.

Vrednoti naroda in jezika, tudi oznanjevanje v materinem jeziku, sta občečloveški in krščanski vrednoti.

Jezik je bil vsa stoletja najvišje znamenje narodove biti, najdražja dota, ki so nam jo darovali predniki.

Danes je pri slovenskem človeku oslabela zavest o jeziku kot najdragocenejši kulturni vrednoti. Moral bi priti kakšen Trubar, Slomšek, Prešeren ali Cankar, ki bi zdramil našo narodno, duhovno in nacionalno brezbriznost ter ponovno odkril slovenski jezik kot najmočnejše potrdilo narodne samobitnosti.

Materin jezik

Z osebno govorico razodeva človek svojo bivanjsko naravnost na sočloveka in na svet. Po govorici se drugim odpira in jih po njej spoznava. Govornica ga trga iz osamelosti, ga povzpenna v razmerje z nekom, ki ga lahko ogovori. Človeka povezuje v družbo s tistimi, ki govorijo isto govorico, od tistih, ki govorijo drugače, pa ga loči.

Najizrazitejša govornica je za človeka materin jezik. Ta je seveda v prvi vrsti občevalno sredstvo, a močno prescga to vlogo, saj materin ali narodni jezik raste iz najglobljih človekovih izkustev. Lahko rečemo, da je svojstvena govornica, v kateri tiše in glasneje zvenijo prva življenjska srečanja s stvarnostjo, prvi pogovor s svetom, odgovori na prva vprašanja,

po katerih se nam je svet polagoma razkrival in po besedah najbližjih osmišljeval.

Zaradi intuitivne note je materin jezik vse drugačen od jezikov, ki se jih v življenju naučimo. Kaj se vse v nas zgane, ko v tujem svetu, sredi morja tujih besed, zaslišimo našo besedo! Zato je narodni jezik najprimernejše sredstvo za izražanje naših čustev in našega mišljenja, za razkritje naše istovetnosti, za posredovanje kulturnih vrednot... Raba slovenskega jezika je v zamejstvu, zdomstvu in izseljenstvu najzgovornejše pričevanje naše istovetnosti, zavednosti in navzočnosti na tej zemlji.

Oskar Simčič

**

Sloveščina je eden najpopolnejših, povedno bogatih, prožnih, raznolikih in slikovitih zahodnih jezikov. To trdim, ker sem jo v svojem poklicu, pisanju spoznal do temelja ter jo iz tega poznanja in iz njenih neizmernih možnosti skušal dopolnjevati v sodobne oblike, odgovarjajoče napredku naše duhovne omike, posebno slovstva. Dognanost, moč in lepota sloveščine sem še zlasti spoznal pri prevajanju iz tujih književnosti.

Mirko Javornik

KJE JE KAJ

Žive vode večni vir - Zorko Simčič _____	225	Zapeljevanje - Štefan Steiner _____	239
„Somšek je upal proti upanju!“ - škof Franc Kramberger _____	226	Pogled na vsakdanost - prosto po A. Q. - M. K. _____	239
Naša slovenska govornica _____	228	Molitev po Jezusovem zgledu - Janko Koncilja _____	240
Materin jezik _____	228	Cerkev in izseljensko vprašanje - Alojzij Starc _____	241
Namen Apostolata molitve za september _____	228	Kakšna zakonca sva? - Vital Vider _____	244
Čas treznega upanja in trdega dela - Marko Kremžar _____	229	Pismo slovenski mladini - nadškof Alojzij Šuštar _____	245
Glavni svetniki v septembru _____	231	Kako je z razglasitvijo neveljavnosti zakona monaške Karoline - Lojze Kukovica _____	247
Posvetitev slovenskega naroda Božji Materi _____	232	Dr. Milan Komar prejel papeževo odličje _____	248
Vrtnice cveto v predmestju - Nebo in nebo in nebesa - Vladimir Kos _____	233	Domovina in svet - France Papež _____	249
Uvod v Apostolska dela - France Rozman _____	234	Devet let v rdečem rajju - Vera Remec Debeljakova _____	250
Kdaj prides? - Jože Cukale _____	235	Iz Slovenije _____	252
Ljubezen in spoved - Štefan Steiner _____	236	Iz naše kronike _____	253
Prošnja misijonarja - Jože Cukale _____	236	Uvoženo iz Slovenije _____	256
Slomškovi nauki _____	237	Malo za šalo _____	256

NAMEN APOSTOLATA MOLITVE ZA SEPTEMBER

Splošni: Za vse, ki so zboleli za aidsom, in njihove družine.

Misijonski: Da bi bolniki s svojim trpljenjem prispevali k uspešnosti apostolskega delovanja.

Slovenski: Da bi zlasti verska vzgoja pomagala mladim pri resnem učenju in pripravi na poklic.

Čas treznega upanja in TRDEGA DELA

Iz pozdrava dr. M. Kremžarja ob sprejemu prof. Lojzeta Peterleta
in slovenske kulturne delegacije v Slovenski hiši

Če je res v tem kratkem času minilo celo obdobje, se zdaj pričena za Slovence, doma in po svetu — nova doba, v katero moramo stopiti zavestno in pripravljeno.

Za naš narod, ki je prestajal pol stoletja brezupa, potem živel dve leti junaških naporov in prazničnega navdušenja, prihaja zdaj čas treznega upanja in trdega dela.

Vsaka doba prinaša potrebo po odločitvah. Včasih so te vidne in dramatične; drugič pa so globoke, prvi hip neopazne, a prav zato postavljene za temelje prihodnjim rodovom.

Pred kakšnimi odločitvami stojimo Slovenci v dobi, ki se je že pričela?

Prva med njimi prizadeva vsakega od nas. Gre za zavesten odgovor na staro vprašanje, če resnično hočemo živeti.

Odločitev za življenje ni najlažja od nalog, pred katerimi stojimo rojaki v emigraciji, pa tudi na lastni zemlji.

Ni pošteno govoriti o svetosti življenja, pa ga v praksi prezirati in uničevati, pa tudi omejevati na golo izživljanje. Brez volje do krepkega življenja v naših družinah je zaman govoriti o narodovi prihodnosti.

Živeti hočemo kot Slovenci, ker smo po božji volji bili kot Slovenci rojeni.

Prgišče slovenske, z mučeniško krvjo blagoslovljene zemlje, ki ste jo, gospod Peterle, prinesli med nas, naj bo simbol tiste zakoreninjenosti v našo narodno preteklost in sedanjost, brez katere ni ne življenja, ne rasti.

Marsikdo je mnenja, da nam je z lastno državo obstoj slovenstva zagotovljen. Kdor tako misli, ne pozna realnosti. Nobena velika dobrina ni zagotovljena, če se zanjo

neprestano ne odločamo, trudimo in, kadar treba, tudi žrtvujemo. Žrtev je večini sodobnikov zastarela in nepriljubljena beseda; a kdor se odloči za življenje, naj se resno poglubi v skrivnost njenega pomena. Kadar država narodu služi, mu je v veliko pomoč. Če pa se država le naroda poslužuje in ga ne priznava kot vrednoto, ustvarja le videz varnosti. Narodno identiteto, ki je v smrtni nevarnosti med nami v zdomstvu in v manjši meri po slovenskih obrobni deželah, je mogoče napraviti tudi v lastni državi.

Država mora zagotoviti svobodo mišljenja in varnost bivanja, a sama na sebi ni vir resnice in ne življenja.

Vsak človek mora rasti iz svojih korenin v smeri spoznanih vrednot. Mogoče pa je življenjske silnice povezovati in jih medsebojno utrjevati. Življenje se oplaja z življenjem.

Meje med državami so posledici

ce mednarodnih dogovorov, kjer odločajo močnejši. Narod pa si meje postavi in ohranja sam, z lastno življenjsko silo. Kot naravno občestvo lahko narod samozavestno raste nad umetnimi pregradami državnih meja. Sicer se pa kaj lahko zgodi, da se za njimi le skriva in ob iskanju popolne varnosti hira. Slovenci se moramo odločiti za pogumen in samozavesten poseg v svet.

Slovenija v svetu je danes stvarnost, ki odpira narodu polja novih možnosti. A kot vsaka priložnost, tudi ta ne bo trajala večno. Ali se povežemo v medsebojnem razumevanju in sodelovanju ter s tem prehitimo čas, ali pa čakamo, kaj bodo storili drugi narodi, ko bo za nas lahko že prepozno.

Znano je, da veljajo za politični čas drugačna merila kakot za zgodovinskega. Politični čas ne poteka enakomerno, včasih se zdi, kakor bi zamrznil, drugič pa drsi mimo nas z nezaslišano brzino in zahteva hitrih, a zato nič manj jasnih odločitev.

Maloštevilnim narodom teče čas večkrat hitreje kakor narodom velikonom. Nam ne velja kitajski rek: „Čas je naš general.“ Mi moramo neprestano odkrivati in ujeti pravi trenutek. Slovenci smo, če hočemo, lahko hitrejši in gibčnejši, a zato moramo gojiti v sebi izredno razvit posluh za znamenja in za tek časa. V tem sta naša prednost in pa tudi preskušnja.

Tragedija polpreteklosti je pustila, kot nepričakovan sad, zavedno slovensko diasporo. V rokah naše generacije je, da ne zamudimo zgodovinske priložnosti in ne zanemarimo tega potencialov polnega daru.

Pri tem potrebujemo drug drugega. Le velikodušno stegnjene roke

lahko sežejo prek meja in oceanov in se med seboj podpro. Če komu, je odločitev za vzajemnost potrebna članom maloštevilnega, a zato ne nujno majhnega naroda.

Ni nas malo med Slovenci, ki hočemo živeti tudi kot katoliški kristjani.

Ne delamo tega iz kake duhovne sebičnosti, marveč iz prepričanja, da je to edina varna smer, ki vodi osebe in narod tako, da ne izgube stika s celotno stvarnostjo.

Od kod naj črpamo ljubezen do danosti svojega naroda, če ne iz vere v Stvarnika? Kje naj iščemo nagibe za iskanje in ohranjanje vrednot, če ne v prepričanju, da obstaja med nami absolutna Vrednota?

Čemu sprejemati odgovornost za posredovanje in ohranjanje življenja, če ne verujemo, da je življenje božji dar?

Kakšen smisel bi imelo nesebično politično delovanje, če ne bi verjeli, da smo odgovorni za resnico, svobodo in pravico, ki izvirajo iz istega neskončnega Vira?

Iz prepričanja o resničnosti človekovega dostojanstva in njegove svobode pa izhaja tudi volja, da hočemo živeti kot demokrati. Tudi to, že tolikokrat izrečeno odločitev je potreba, kot vse velike odločitve, vsak dan znova obnavljati.

Biti demokrat pomeni spoštovati bližnjega in dopuščati različnost pogledov in mnenj.

Ker pa spoštuje demokrat v isti meri tudi resnico, kot jo spozna, presoja kritično različna mnenja in se samostojno odloča.

Ni znak ne demokratičnosti in ne strpnosti, če dajemo vsakemu prav. Demokracija ni v sprejemanju relativizma, temveč v svobodni izbiri in v odgovornem iskanju pravih odgovorov.

Demokratičen družbeni sistem odpira možnosti, a sam na sebi ne ponuja rešitev. Za te je odgovoren človek kot oseba. Celo demokratična večina se lahko moti in njeni sklepi so kaj lahko v nasprotju s pravo koristjo skupnosti ali z osebno vestjo. Če bi do tega prišlo, mora kristjan zastopati svoje stališče, četudi kot manjšina, pa biti pripravljen mirno plačati ceno, ki jo od njega zahteva življenje po vesti.

Prav tako ni izraz demokratične širine ob zmotah molčati.

Grajski stolp v Ljubljani

Če je resnica vir svobode in življenja, zavajajo zmote v sužnost in smrt. Kdor ob laži in zmoti molči, pa čeprav iz obzirnosti, izpodkopa družbi korenine. Zato je naša dolžnost do življenja, do slovenstva, do krščanstva in do demokratičnega sožitja, da se odločamo za resnico, da jo pričamo, da se poglobljamo vanjo ter da jo s spoštovanjem sprejemamo, kjerkoli nanjo naletimo.

Pri tem zgodovinska resnica ni izjema.

Slovenski narod počiva na gorah zakopanih okostnjakov. Tega nezastaranega zločina ni bil do danes nihče obtožen in ni zanj nihče pravno odgovoren. Ne gre za kazen, ki jo prepuščamo Bogu, marveč da se javno izkaže pravica, brez katere ni pravne države.

Teže pa naš narod tudi nepreklicane laži in nerazjasnjene zmote. Namerno uničevanje slovenskih življenj pred revolucijo, med njo in po njej je vedno spremljala znanstveno propagirana laž. Tej se je dolgo desetletij upiralo le pričevanje peščice rojakov, ki so v tujini ohranili poleg življenja tudi svobodo in glas. Ohranili smo iskro, dočakali, da so se pričele prizigati svečke, in še vedno zaupamo, da se vname baklja, ki bo razsvetlila temo.

Propadla je ideologija, iz katere so rastle stare krivice. Ostali pa so deli preživele strukture, ostali so stari interesi in moralne posledice marksizma, tako konkretno kot so bile. Nova zaveznica starih krivic je zdaj brezbriznost, ki se kaže tako v odnosu do bližnjega kot resnice. „Kaj nam mar!“ Ta tolikokrat izgovorjena, še večkrat živeta misel, je bistveno nasprotje večno veljavne obljube: „Resnica vas bo osvobodila.“

A na slovenski zemlji je opaziti, hvala Bogu, vedno več požrtvovalnih delavcev, ki hočejo zaorati na globoko. Čeprav je res, da je to naloga, ki bo zahtevala naporov in vztrajnega dela od sedanjih in prihodnjih rodov, nas pogled na rastočo idejno jasnost in civilni pogum med našim ljudstvom doma navdušuje z veseljem in ponosom. Vsak od nas potrebuje oporo, ki jo daje zgled. Zato smo svojim rojakom v domovini za vsak izraz zvestobe vrednotam resnično hvaležni.

Slovcu v tujini je vse slovensko — dvakrat dragoceno. Lepo bi bilo, če bi to ostali člani naroda mogli razumeti, pa tudi nerazumevanje, na katerega včasih naletimo, naj bi pripomoglo k skupni rasti. Razdalje, zemljepisne in miselne, ki so večkrat vzrok prenekanteremu nesporazumu, naj nam pomenijo priložnost, da več in globoko razmišljamo.

Dobro vemo, da nam v domovini nekateri, ki nas ne poznajo, očitajo, na primer, da živimo le za preteklost. Res, preteklosti smo zvesti. Vemo, da živimo iz svojih mrtvih; iz tistih, ki so izkrvaveli med revolucijo, prav kakor iz žrtev vrnjenih in pobitih domobrancev. A misel nanje nas ne polni s sovraštvom, temveč daje našemu življenju dodatni smisel in moč. Živimo iz osebne in narodne preteklosti, a živimo za prihodnost.

Nekateri sumijo, da smo maščevalni. Ali res ne vedo, da v desetletjih zdomstva ni bil napisan med nami en sam poziv k maščevalnosti? Hočemo le, da se konča malikovanje zločina in da preneha doba vsestranske neodgovornosti in polresnic.

Glavni svetniki v septembru

3. september: Sv. Gregor Veliki, papež in cerkveni učitelj

Sv. Gregor Veliki (ok. 540-604) je bil državni uradnik. Stopil je v benediktinski red, postal samostanski opat, pozneje pa je bil izvoljen za papeža. Poleg sv. Ambroža, sv. Avguština in sv. Hieronima je eden izmed štirih velikih učiteljev zahodne Cerkve. Uredil je bogoslužne knjige in cerkveno petje.

8. september: Rojstvo Device Marije

Na današnji dan so v Jeruzalemu praznovali spomin na posvetitev cerkve Marijinega rojstva. Že v 7. stoletju so praznik sprejeli tudi v Rimu kot enega izmed glavnih Marijinih praznikov.

13. september: Sv. Janez Zlatousti, škof in cerkveni učitelj

Sv. Janez Zlatousti (ok. 350-407) je zaslužil svoj priimek z odličnim pridiganjem. Zaradi neustrašene obrambe verskih resnic je bil ta carigrabski patriarh preganjan od cesarjev in je v pregnanstvu tudi umrl.

14. september: Povišanje svetega križa

Ker je Jezus umrl na križu, so kristjani s svetim spoštovanjem že od nekdaj častili ne le znamenje križa, ampak tudi ostanke lesa, na katerem je „viselo naše rešenje“ in ki so jih raznesli po krščanskem svetu. V Jeruzalemu so na današnji dan že v 5. stoletju vernike vabili, naj počastijo sveti Križ. V Rimu so praznik sprejeli v 7. stoletju.

15. september: Žalostna Mati božja

V srednjem veku je bilo močno razširjeno češčenje Žalostne Matere božje, pri čemer so se kristjani posebno spominjali sedmerih trenutkov v Marijinem življenju, ki so ji prizadeli veliko trpljenje, „sedmerih bolečin“. Splošno je praznik uvedel papež Pij VII. leta 1814, ko se je vrnil iz Napoleovega jetništva.

17. september: Sv. Robert Bellarmino, škof in cerkveni učitelj

Sv. Robert Bellarmino (1542-1621) je deloval sprva kot jezuitski pridigar in profesor teologije v Belgiji, pozneje pa je

postal v Italiji škof in kardinal ter papežev sodelavec v dobi katoliške obnove.

21. september: Sv. Matej, apostol in evangelist

Sv. Matej je Jezusov apostol, ki je za kristjane v Palestini napisal sveti evangelij. Preden je šel za Jezusom, se je imenoval Levi in je bil cestinar — mitničar.

26. september: Sv. Kozma in Damijan, mučenca

Papež Pavel IV. je v Rimu okoli leta 525 posvetil cerkev v čast dveh krščanskih mučencev z Vzhoda, sv. Kozma in Damijana. Po izročilu sta bila zdravnika in sta bila mučena pod cesarjem Dioklecijanom

27. september: Sv. Vincencij Pavelski, ustanovitelj lazaristov

Sv. Vincencij Pavelski (1581-1660), župnik in pozneje kurat kaznjencev na galejah, je v Parizu ustanovil misijonsko družbo lazaristov, ljudskih misijonarjev, in sodeloval pri ustanovitvi usmiljenih sester.

28. september: Sv. Venčeslav, mučenec

Češkega kneza Venčeslava (ok. 904-929) ali Vaclava je vzgajala pobožna babica sv. Ljudmila. Iz pohlepa po oblasti in naščuvan od velikašev poganskega mišljenja ga je njegov brat Boleslav dal ubiti pri cerkvenih vratih.

29. september: Sv. Mihael, Gabrijel in Rafael, nadangeli

Sveto pismo poroča o treh angelih s posebnimi nalogami in jih imenuje Mihael, Gabrijel in Rafael. Na današnji dan so posvetili rimsko cerkev sv. Mihaela; praznik je znan že iz 5. stoletja, po novem koledarju pa častimo vse tri nadangele na isti dan.

30. september: Sv. Hieronim, duhovnik in cerkveni učenik

S. Hieronim (ok. 340-420), doma iz Stridona na našem Krasu ali v krševiti Dalmaciji, je eden izmed štirih velikih krščanskih učiteljev Zahoda. Bil je pomočnik papeža Damaza in je znan po prevajanju Svetega pisma v latinščino. Umrl je v Betlehemu.

POSVETITEV slovenskega naroda BOŽJI MATERI

Posvetitev kot priznanje Mariji

Po skrivnostnem načrtu božje modrosti in dobrote je Bog Oče izbral Marijo, preprosto dekle iz Nazareta, za posebno sodelavko pri uresničevanju svojega načrta rešenja vseh ljudi. Jezus je svojo mater pridružil svojemu odrešitjskemu delu. Marija pa je pri oznanjenju izrekla svoj „zgodí se“. Pod križem pa je sprejela vesoljno materinstvo za vse ljudi. Z vnebovzetjem te svoje naloge ni odložila, ampak jo ohranja skozi vse čase in se v svoji materinski ljubezni zavzema za vse ljudi.

Posvetitev in izročitev našega naroda Mariji je izraz našega priznanja za vse, kar je storila in še dela za naš narod. Posvetiti se Mariji pomeni priznati njeno poslanstvo v zgodovini odrešenja, v zgodovini Cerkve in v zgodovini našega naroda. Kdor pozorno presoja vsa dogajanja naše pretekle zgodovine in kdor danes v luči vere gleda in spremlja življenje naših ljudi, bo ugotovil, da čuva nad našim narodom njena materinska ljubezen.

Posvetitev kot izročitev v varstvo

S posvetitvijo se izročamo v varstvo nebeški Materi. Samostojnost Slovenije z mednarodnim priznanjem je zgodovinski dogodek, ki nas opozarja in spominja na dejstvo, da zgodovino vodi Bog, da se zgodovina odrešenja nadaljuje, da smo v to odrešitjsko zgodovino vključeni tudi mi in naš narod, da se je Cerkev ukoreninila tudi v našem narodu, da je bil slovenski narod krščen in sprejel krščanstvo.

Milost krščanske vere, ki je med kulturne krščanske narode uvrstila tudi Slovence, da nismo izginili s pozornice svetovne zgodovine, je bilo delo izredne božje previdnosti in ljubezni do našega naroda. Obstali smo in se ohranili skozi stoletja zato, ker nas Bog ljubi. Ker je

Devica Marija tesno povezana s Kristusom, smemo reči, da se je tudi spreobrnjenje Slovencev h krščanstvu izvršilo pod posebnim Marijinim okriljem. Marija je našemu narodu prožila svoje roke v materinski objem.

Vsak list naš zgodovine je popisan s pričevanji Marijine dobrotne navzočnosti in ljubezni. Skozi vso zgodovino je Marija vedno stala ob našem ljudstvu in mu bila v oporo, obrambo in rešitev. K njej so se naši ljudje vedno z vsem zaupanjem zatekali, ko so bili od vseh zapuščeni in prepuščeni svoji lastni usodi. In danes želi naše ljudstvo, prekaljeno v trpljenju verskega preganjanja, ožarjeno s sijem mučeniškega pričevanja, zvesto svoji preteklosti, graditi novo in boljšo prihodnost in doseči svojo časno in večno srečo v znamenju Device Marije.

Naš narod danes potrebuje mater

Posvetitev Mariji je izraz naše potrebe po materi. Janez Pavel II. je v svoji okrožnici „Človekov Odrešenik“ napisal: „Za Cerkev je vedno, prav posebno pa v sedanjih časih, potrebno, da ima mater... Vsi mi, ki v tej dobi predstavljamo rod Kristusovih učencev, želimo torej biti z njo posebej povezani.“ Tudi Cerkev v našem narodu v sedanjem trenutku na poseben način potrebuje mater. Konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu pravi: „Tistim, ki verujejo božji ljubezni, prinaša Kristus gotovost, da je vsem ljudem odprta pot ljubezni in da napor za vzpostavitev vesoljnega bratstva niso prazni“ (CS 38). Ob naši skupni Materi postanejo danes naši napor za ponovno vzpostavitev narodnega bratstva rodovitni in učinkoviti, da ne bomo nikoli več drug zoper drugega, ampak vedno drug z drugim in drug za drugega. Le tako bomo mogli ustvarjati novo in boljšo prihodnost. Le ob skupni Materi se

bomo vedno bolj med seboj čutili brate in sestre, ki se spoštujejo, ljubijo, ki pomagajo in sodelujejo. Le ob Materi bomo sposobni pozabljati in presegati sovraštvo, maščevanje, spore, razdvojenost in pripravljati pot narodni spravi, odpuščanju, novemu začetku in novim odnosom.

Posvetitev kot zahvala in hvaležnost Mariji

Posvetitev Mariji je izraz naše zahvale in hvaležnosti za njeno navzočnost med nami skozi vso našo zgodovino, posebno v najtežjih časih. To, kar Tatjana Goričeva piše o Marijini navzočnosti v Rusiji, velja tudi za Slovenijo: „Marija je prišla k ruskim svetnikom, tudi danes prihaja k navadnim ruskim ženam, vedno prinaša tolažbo. Poznam veliko primerov njene trenutne in čudovite tolažbe. Koliko pripovedi slišiš v naših samostanih o njeni stalno dejavni prisotnosti v ruskem življenju. Eden od starcev v Pečarskem samostanu je rekel na dan Marijinega vnebovzvetja, da hodi Mati božja tudi danes po ruski zemlji. Rekel je celo, da Mati božja sedaj sploh ne zapušča zemlje, češ da ima toliko opravkov na njej.“

Posvetitev kot veliki povratek

Posvetitev slovenskega naroda Materi božji se v tem trenutku vračanja v Evropo popolnoma ujema in sklada s sklepi Škofovske sinode o Evropi, ki je bila v Rimu leta 1991. Vsa Evropa se danes odloča za svojo novo prihodnost in se nahaja pred izzivom za novo in ponovno odločitev za Boga ter za ponovno srečanje z osebo Jezusa Kristusa in njegovim naukom. Želimo se vrniti v Evropo svetega Benedikta, ki je, po besedah papeža Pavla VI., prinesel Evropi križ (krščanstvo), knjigo (kulturo) in plug (gospodarski napredek). Želimo se vrniti v Evropo svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta našemu narodu prinesla krst in abecedo, vero in književnost. S tem mu zagotovila prihodnost in napredek. Naš narod je bil krščen. Tega dejstva ne moremo več odmisлити, krst nas je uvrstil med kulturne narode Evrope,

Naša izročitev Materi božji pomeni po Mariji izročitev Bogu in Jezusu Kristusu. Ponovno izrazimo in sprejemamo krst Jezusa Kristusa, našega Odrešenika. Posvetitev je torej naš veliki povratek in vrnitev domov k Materi.

S posvetitvijo se naš narod po žalostnih in bridkih preizkušnjah odpadov, odklonov, izgubljenosti in ateizma, ponovno in znova vrača k Bogu in h Kristusu.

Posvetitev kot obljuba in obveza za nov začetek

Posvetitev Materi božji nas zavezuje in obvezuje za nov začetek. Posvetitev je kakor temeljna odločitev, ki jo izrekamo in izpovedujemo Mariji in po njej Jezusu Kristusu in in Bogu. Odločitev za krst, za ponovno kr-

Sledi na str. 234

VLADIMIR KOS

Vrtnice cveto v predmestju

Nekdó jih je zasádil vzdolž ob progi,
resnične vrtnice svilenih barv:
smehljajo se ob industrijskih drogih,
v ropot tramvájski (voz postaja star),
in v lesk opranega perila v oknih.

O teh stvarih ni v naših časopisih;
prav nič o tem, da stanovanjski blok —
z napol razpadajočih barv obrisi,
z ometom, ki ne skrrije več razpok —
stoji med vrtnicami: grad predmestja.

Ko v vzhod drsé dežjá pretežke barke,
odlagajo vodó v vrzeli cest.
Kot nekđaj grad, se blok zapre med jarke;
le vitezi so vsi odšli v povest,
kjer zdaj živé v nepraktičnih oklepih.

A vrtnice cveto in se smehljajo,
posebno ko je dan ob soncu lep.
Potem gredo, a svoj smehljaj predajo
hortenzijam iz hladnih cvetnih kep.
Še zdaj so Binkošti pri nas v predmestju.

Nebo in nebo in nebesa

Nebo se blesti,
čeprav se vihar
na zémľjo jezi,
ker se stara.

Nebo se iskri,
čeprav si oblačne
briše oči
in je mračno.

Nebo lesketa se,
sveto nebo,
kjer sreča že rase
skrivnostno.

Nebo je kot ogenj,
ki ne boli.
Gospod, ki je Bog,
veseli se:

Marija ob Njem
kot nékdaj živi;
a zvezd diadem
z lask krasi Jo.

O, Vzeta v nebo,
ljubezni Smehljaj:
kako nas skrbno
čakaš v rajú!

ščansko življenje, za prenovo posameznika in družin, za življenje po božjih zapovedih.

Ko je spomladi leta 1991 papež četrty obiskal svojo domovino Poljsko, je svojim rojakom govoril o desetih božjih zapovedih in poudaril, da je od teh desetih stavkov odvisna prihodnost človeka in družbe, prihodnost naroda in države, prihodnost Evrope in sveta. Papež je nastopil kot novi Mojzes, ki svojemu osvobojenemu ljudstvu prinaša božje zapovedi. Kot glavni pobudnik in začetnik nove evangelizacije je ponovil značilno dejanje iz zgodovine odrešenja. Svojim rojakom in vsem ljudem dobre volje, osvobojenim sužnosti in zatiranja, ponovno izročila, kot novi Mojzes, deset božjih zapovedi kot temelj nove prihodnosti.

Kakor nekoč Izraelci, se tudi mi obvezujemo in obljublamo, da bomo spolnjevali zapovedi kot temelj in podlago naše prihodnosti, da bomo živeli in ne preminuli.

Posvetitev kot zagotovilo in poročstvo na pragu tretjega tisočletja

Posvetitev Materi božji nam daje zagotovilo in jamstvo, da Marija ostane z našim narodom tudi v prihodnje. Pred sto leti, ko se je začelo dvajseto stoletje, je tedanji papež Leon XIII. presenetil svet z okrožnico „Tametsi futura“, v kateri pravi: „Splošno dobro zahteva, da se zopet vrnemo tja, od koder se ne bi smeli nikoli oddaljiti — da se zopet vrnemo h Kristusu, ki je Pot, Resnica in Življenje.“ Žal, dvajseto stoletje tega klika in poziva ni upoštevalo, zato je bilo eno najbolj krvavih in nečloveških stoletij v zgodovini. Sedaj na pragu tretjega tisočletja ponavlja isti poziv in klic sedanji papež Janez Pavel II. Mladim vsega sveta kliče in jih opozarja, naj sledijo in hodijo za Kristusom, ki je Pot, Resnica in Življenje.

S posvetitvijo Materi božji pripravljamo Kristusu prihod v tretje tisočletje.

„Prihodnost! Ko se zdi človeško polna groženj in negotovosti, jo z zaupanjem polagamo v tvoje roke, nebeski Oče, in jo priporočamo priprošnji Materi tvoje Sina in Ma-

Uvod v

APOSTOLSKA DELA

FRANCE ROZMAN

- Apostolska dela so prva zgodovina Cerkev.
- Poročajo o delovanju dvanajsterih, v 2. delu pa zlasti apostola Pavla.
- Knjigo nekateri imenujejo „evangelij Svetega Duha“.
- Skoraj tretjina knjige so govori, zlasti apostolov Petra in Pavla.
- Temeljno versko sporočilo Apostolskih del je vesoljnost odrešenja.

Apostolska dela so prva zgodovina Cerkev. Poročajo o njenem nastanku na binkošti (2, 1-41) in o njenem širjenju „iz Jeruzalema prek Judeje in Samarije do skrajnih mej sveta“ (1, 8). Ker pri tem poročajo o delovanju apostolov, knjigo imenujemo Apostolska dela ali Dejanja apostolov. Ne poročajo pa samo o delovanju dvanajsterih (od teh največ omenjajo Petra, Jakoba in Janeza), temveč tudi o delovanju tistih, ki so se jim pozneje pridružili. Med njimi je najbolj opazen apostol Pavel, ki mu posveča pisatelj drugi del knjige.

Čeprav govorimo o dejanjih apostolov, to niso izključno njihova dejanja. Pisatelj gleda v ozadje teh dejanj in jih opisuje v prepričanju, da so bila navdihnjena od Svetega Duha, ki se je na binkošti „razlil čez vse človeštvo“ (2, 17). Ta je pobudnik vseh njihovih del in njihova

notranja sila. Zato knjigo imenujemo kar „evangelij Svetega Duha“ (Janez Zlatousti). Kakor evangeliji opisujejo življenje in delovanje Jezusa Kristusa, tako Apostolska dela opisujejo delovanje Svetega Duha.

Vendar Apostolska dela niso samo zgodovina, vsebujejo tudi nauk. Ne poročajo samo o delovanju apostolov, ampak posredujejo tudi njihove govore. Skoraj tretjina knjige so govori. Med njimi so najpomembnejši Petrovi, ko pojasnjujejo binkoštni dogodek (2, 14-21), sprejem prvega pogana v Cerkev, stotnika Kornelija (10, 28-29. 36-43), in utemeljujejo vesoljno naravo Cerkev (10, 34b-35). Nič manj pomembni niso Pavlovi obrambni govori (21, 37-22, 21; 22, 30-23, 11; 24, 10-21; 25, 8-12; 26, 1-32), Štefanov govor (7, 2-53) in govori drugih, s katerimi pojasnjujejo dejanja apostolov in učijo, da je z Jezusom nastopila „polnost časov“ (Gal 4, 4). Govori tako dopolnjujejo delovanje apostolov, da dobivajo njihova dela šele v njihovi luči pravi pomen.

Glede na širjenje Cerkev v svet se Apostolska dela delijo v dva dela: v prvem (pogl. 1-12) se Cerkev širi med Judi; v drugem (pogl. 13-28) pa pretežno in končno samo med pagani. Tudi glede vodilnih osebnosti pri širjenju Cerkev se knjiga deli v dva dela: v prvem (1, 12-12, 17) je v ospredju Peter, v drugem (12, 18-28, 29) pa Pavel.

Še bolj smiselno pa knjigo delimo na uvod (1, 1-11) in pet delov,

tere Cerkev, priprošnji tvojih svetih apostolov Petra in Pavla, svetega Benedikta, Cirila in Metoda, Avgušтина in Bonifacija in vseh drugih evangelizatorjev Evrope, ki so trdni v veri, upanju in ljubezni oznanjali našim očetom tvoje rešenje in mir, in ki so ob mukah duhovne setve začeli graditi civilizacijo ljubezni, novega reda, utemeljenega na tvoji postavi in na pomoči tvoje milosti, ki bo na koncu časov oživila vsakega in vse v nebeskem Jeruzalemu. Amen.“ (Okrožnica Apostola Slovanov).

tako da jo imenujemo tudi „cerkveno peteroknjižje“.

Uvod obsega predgovor s posvetilom Tofilu (1, 1-3), vodilno misel knjige (1,8) in najbolj „izčrpno“ poročilo o Jezusovem vnebohodu v vsej Novi zavezi (1, 9-11).

Prvi del (1, 12-5, 42) opisuje nastanek Cerkve v Jeruzalemu in duhovno življenje prvih kristjanov.

Drugi del (6, 1-12, 25) opisuje začetek širjenja Cerkve v svet. Preganjanja je niso uničila, temveč celo pripomogla k njeni rasti. Kamorkoli so se kristjani zatekli, povsod so oznanjali evangelij. Zaradi ogroženosti pa so se tudi med seboj še bolj povezovali. Preganjanja so Cerkev

razširila in notranje utrdila.

Tretji del (13, 1-15, 35) opisuje prvo Pavlovo in Barnabovo misijonsko potovanje (l. 45-48), ter apostolski koncil v Jeruzalemu. Po njem je Pavel dobil proste roke za širjenje Cerkve med pogani. Jakob, Kefa in Janez, ki so veljali za stebre, so mu podali desnico v znamenje vzajemnosti (Gal 2, 9), kar pomeni, da so se strinjali s sprejemanjem poganov v Cerkev in z dolžnostmi, ki jih imajo ti do judovskih bratov po veri. Zato se je Pavel takoj po koncilu skupaj s Silvanom odpravil na drugo misijonsko potovanje (l. 50-53).

Dogodki tega potovanja in prvi del tretjega (l. 54-58) so vsebina četrtega dela knjige (15, 36-19, 20). Po tretjem misijonskem potovanju je prišel Pavel v Jeruzalem, kjer so ga obdolžili, da je oskrunil tempelj in so ga hoteli ubiti. Rešil ga je poveljnik rimske čete Klavdij Lizija. Vrgli so ga v ječo. Začel se je

sodni postopek proti njemu, najprej v Cezareji, nato se je nadaljeval v Rimu, ker se je Pavel kot rimski državljani skliceval na cesarja. Prišel je torej v Rim kot jetnik Jezusa Kristusa.

To je Peti del knjige (19, 21-28, 29), ki se nepopolno konča, kajti pisatelj ne pove, kakšen je bil izid sodnega postopka proti Pavlu. Tudi njegove smrti ne omenja, zato mislimo, da je bila knjiga napisana pred koncem sodnega postopka, torej v letih 62/63. To ni nujno, saj Apostolska dela niso Pavlov življenjepis. Nastala so lahko okrog l. 80, kakor na splošno mislimo danes.

Če primerjamo jezik, besedni zaklad, slog in miselnost Apostolskih del s tretjim evangelijem, se ne moremo znebiti vtisa, da je knjigi napisal isti človek. To pa je evangelist Luka, ki je nekaj časa spremljal Pavla na njegovih misijonskih potovanjih (16, 10b-17; 20, 5-15; 21, 1-18) in na potovanju v Rim (27, 1-28, 16). Samo tako tudi razumemo, zakaj je veseljnost Kristusovega odrešenja temeljno versko sporočilo Apostolskih del in tretjega, Lukovega evangelija. ●

Kdaj prideš?

JOŽE CUKALE

*Kdaj prideš, čudoviti onstran?
za tabo šla najdražja polovica
je mojih dragih.*

*Kdaj počne v dan njih prah,
ki posejan je po bregovih oceanov?*

*Ti vabiš, čudoviti onstran,
opojno kakor naših loz črnina,
kot vabi potnika morjá sinjina.*

*Nikar ne zamudi se, da ne ustavi
veslača vaba lažnih strun
in ne srebrnih sijev nočnih lun.*

*Kdaj se pokažeš, čudoviti onstran,
in razodeneš tisto neizrekljivo —
po čemer hrepenim —
obličje Jezusa, lepoto neminljivo...*

Ljubezen in

SPOVED

ŠTEFAN STEINER

NEVOŠČLJIVOST

Bistveno za ljubezen je, da neprestano dobro hoče in se zato vsega dobrega veseli; »ljubezen ni nevoščljiva« (prim. 1 Kor 13, 4-6).

Nevoščljivec je sebično žalosten zaradi dobrine ali prednosti bližnjega. Iz te žalosti se pogosto rojeva privoščljivost hudega bližnjemu in slabo delovanje, npr. intrigantstvo, opravljanje, poniževanje bližnjega, maščevanje itd.

Nevoščljivosti je mnogo, vendar se je marsikdo ne zaveda dobro. Če pa se je zavedamo in ničesar ne naredimo proti njej, moremo tudi težko grešiti.

PREKLINJANJE BLIŽNJEGA

Kdor bližnjega resno preklinja, mu želi slabo, se torej pregreši proti ljubezni. Kletev je znamenje poganstva. Kristjan se ravna po nauku: »Blagoslavlajte... in ne kolnite« (Rimlj 12, 14).

Kako velik greh je preklinjanje bližnjega, je odvisno od tega, kako hudobna je želja, ki jo je kdo položil vanj, in tudi od žalitve, ki jo je povzročil. More biti seveda tudi težki greh. Mnogo hudega napravi medsebojno preklinjanje posebno v družinah, saj tu razkrajja najpristnejši dom ljubezni na zemlji.

ZAPELJEVANJE IN POHUJŠEVANJE

Ni težko razumeti, da zapeljevanje v slabo in pohujševanje z grešno dejavnostjo navadno kršita ljubezen do bližnjega, bližnjega namreč nagibata k najhujšemu zlu, h grehu. Gospodova grožnja je zato utemeljena: »Kdor pa katerega teh

malih, ki vame verujejo, pohujša, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zaradi pohujšanja« (Mt 18, 6-7).

Kdor hoče koga pohujšati, greši v vsakem primeru, čeravno bi ga pohujšal z dobro dejavnostjo. Npr. če bi ga z materialno pomočjo nagibal k nečistosti. Ko kdo s slabim dejanjem noče pohujševati, vendar pohujšanje predvideva, tudi greši. Le-ta pa ne bi grešil s pohujšanjem, če se zaradi njegovega slabega dejanja ne bi nihče pohujšal, npr. zaradi krepostnosti. Če kdo predvideva, da bi pohujševal z dobrim dejanjem nekoga, ki zmotno misli, npr. otrok, da je to dejanje slabo, greši s pohujšanjem, kadar za svoje dejanje nima sorazmernega razloga; ko pa takšen razlog obstaja, ne greši. Če bi se kdo pohujšal zaradi svoje nezrelosti nad dejanji, ki niso slaba, bi nastalo t. i. pohujšanje malih; tega pohujšanja ne smemo povročiti. Če pa se kdo pohujšuje nad dejanji, ki niso slaba, zaradi svoje-ga svetohlinstva, hinarvstva itd., govorimo o farizejskem pohujšanju; takšno pohujšanje smemo iz pametnega razloga dopustiti.

Posebno lahko pohujšujejo starši in drugi vzgojitelji in predstojniki, sploh tisti, od katerih se pričakuje, da npravno prav žive.

Zapeljevanje je namensko in okrepljeno pohujševanje z grešno dejavnostjo. Zato je vedno greh. Zapeljevalec pohujšuje in zavaja h kršitvi neke kreposti,

zato napravi dvojni greh. Obojnega se je treba spovedovati. Če je nekdo nekoga le malo pohujšal ali ga zapeljal v malo grešno stvar, ima mali greh. Hudo pohujšanje in zapeljevanje pa spadata med najtežje grehe.

Pohujševalec in zapeljivec morata škodo, ki sta jo storila, ne samo duhovno, tudi tvarno, kar najbolj popraviti.

SODELOVANJE PRI SLABEM

Kdor bližnjemu pomaga pri izvedbi slabe dejavnosti, ga v slabem utrjuje, mu slabo dejavnost olajšuje in jo pogosto tudi povečuje. Ta usluga gotovo ni v skladu z ljubeznijo do bližnjega, ampak je proti njej. Imenujemo jo sodelovanje pri slabem.

Če se kdo strinja s slabo dejavnostjo, npr. s krajo, pri kateri sodeluje, greši, čeprav je bližnji glavni delajoči. Grešno bi bilo tudi sodelovanje pri slabem, s katerim se ne strinjamo, kadar za to sodelovanje ni na voljo sorazmernega razloga. Ko pa sorazmeren razlog obstaja in slabe dejavnosti bližnjega ne odobravamo, poleg tega pa sodelujemo z dejanjem, ki samo ni slabo, ne bi grešili. V tem zadnjem primeru namreč s svojim sodelovanjem vedno ščitimo neko vrednoto, za katero gre, ali preprečujemo večje zlo. Pomisli-

Prošnja misijonarja

JOŽE CUKALE

*Ko angel Tvoj, Gopod moj,
zadnjo stran iztrže
iz mojega življenja knjige,
ko sklone žanjec se nad mano,
ko pade snop moj na večerno stran
in se zagledam v Tvoji dlani,*

*le zmelji me. Iz posvečene moke
naj spečem se kot kruh
v plamenih Tvojega Srca
za lačne, bolne*

Tvojega sveta otroke...

mo npr. na nekoga, ki sodeluje z diktatorji z neoporečnimi dejanji, da bi preprečil vsaj nekatere njihove slabe odločitve, ali na zakonec, ki sodelujejo pri nepravilnih zakonskih dejanjih, ker bi se sicer začel sozakonec od njega odmikati k izvenzakonskim spolnim dejanjem.

Za greh neupravičenega sodelovanja pri slabem imamo malo čuta. Čeprav je takšnega sodelovanja veliko, se ga malokdo spoveduje.

Božja ljubezen v nas sili k usmiljenju: „Bodite usmiljeni, kakor je tudi vaš Oče usmiljen!“ (Lk 6, 36). Usmiljenje je v resnični stiski bližnjega delujoča ljubezen. Te potrebe so mnoge in raznovrstne. „Uboge imate... vedno med seboj“ (Mr 14, 7), vsaj uboge v duhovnih dobrinah. Usmiljenje ima neizmerno področje možnosti dela.

Krščansko usmiljenje zelo razgalja našo nezadostno občutljivost za grehe opustitve. To usmiljenje nas namreč nagiba, da povsod pomagamo, kjer in kolikor moremo in da ne skazujemo bližnjemu samo tistega dobrega, ki ga moramo, ker je zapovedano. Opozorili bomo le na važnejše pregrešitve proti usmiljenju.

Zelo hudo bi grešil s trdosrčnostjo, kdor ne bi pomagal bližnjemu v

skrajni telesni bedi, npr. od gladu izčrpanemu, ali v skrajni dušni bedi, npr. v težkih grehah umirajočemu tako, da mu obuja kesanje. Težko bi se mogel pregrešiti tudi tisti, ki živi v izobilju, pa premalo pomaga tvarnim revežem, ali ki je sposoben, pa ne odpravlja velike dušne bede, npr. žalosti, nevednosti, ali ne prisloži na pomoč v veliki dušni potrebi, npr. zakrknjenemu grešniku z obzirnim nagovarjanjem, naj se poboljša. Kolikor bolj bi moral kdo bližnjemu pomagati zaradi življenjske povezave z njim, npr. zakonec zakoncu, otroci staršem, sosed sosedu, kristjan kristjanu, rojak rojaku, toliko večji greh naredi.

Samo po sebi je razumljivo, da pomoč v skrajno veliki potrebi, npr. obubožanim ob povodnji ali potresu, ne obvezuje le iz oči v oči, ampak tudi prek družbenih ustanov, npr. Rdečega križa.

Pomembnejša sredstva in načini usmiljenja nas pri spraševanju vesti spominjamo, ali smo jih po svojih močeh in ozirajoč se na okoliščine uporabili za pomoč bližnjemu v stiski. To so: delo, materialna sredstva, molitev, prijaznost, sočutje, prošnja za odpuščanje, dobra beseda, spodbujanje k dobremu, bratsko

svarjenje pred hudim, zadoščevanje, dober zgled, modro poučevanje. Seveda ne moremo o vsem tem pred vsako spovedjo in natančno premisljati. Nujno pa je, da v okviru spraševanja vesti o grehah proti ljubezni do bližnjega prisluhnemo morebitnemu očitku vesti in da smo pripravljene tudi na hudega.

Neprestano zafrkavanje bližnjega, ponavljajoče se zbadljivke, živciranje s svojimi ‚muhami‘, delanje nemira, vtikavanje v njegove zasebne zadeve, neobčutljivost za njegove upravičene želje, izbruhi lastnega nerazpoloženja itd. morejo pomeniti tudi zavaljeno trdosrčnost, le-ta pa hud greh, čeprav posamezne dejavnosti, ki jih koti, niso takšen greh.

V globoki trdosrčnosti se utaplja, kdor bližnjemu noče odpustiti, kar je stvar volje, ne občutkov. Kdor si resno prizadeva, da bi odpustil, ne greši, čeprav mu ob misli na krivice bližnjega prekipeva duševni žolč.

SKLEP

Predvsem moramo pred spovedjo ugotoviti in pri spovedi priznati grehe proti veri, upanju in ljubezni. To bi morali storiti najprej, ker so hude kršitve proti tem krepostim največji grehi, nadalje, ker v luči teh ugotovitev najbolje spoznamo svoje stanje pred Bogom in tudi ostale grehe (vsi drugi grehi so posledica pomanjkanja vere, upanja in ljubezni ali prekršitev proti tem krepostim) pa še, ker tudi spovednik najlaže spozna naše duhovno stanje iz omenjenega priznanja, končno pa tudi, kar nas soočenje z največjimi grehi močno nagiba h kesanju. »Ko... pa ljubezni ne bi imel, nisem nič« (1 Kor 13, 2).

Naše kesanje naj predvsem požiha storitve proti krepostim in njihove opustitve, trdni sklep pa načrtuje, kako bomo v prihodnosti skrbeli zanje.

Pokora za naše grehe, naložena po spovedniku, in samopokora nam ne bosta veliko pomagali, če ju ne bomo opravili v veri, upanju in ljubezni.

Čim bolj bomo prejeli zakrament sprave v veri, upanju in ljubezni, tem bolj bo iz božjih rok preliv na nas to božansko trojico kreposti.

SLOMŠKOVİ NAUKI

Preljubi očetje in matere, sreča ali nesreča prihodnjih dni v vaših rokah leži. To so vaši otroci. Kakor jih boste zredili, take čase bomo imeli, slabe ali dobre, vi pa krvavo šibo ali pa zlato krono.

*

Če hočeš otroke za sveto vero oživiti, moraš tudi ti za sveto vero goreti; saj se iz ledu ogenj ne ukreše.

*

Moli in delaj! Kdor se teh reči v mladosti prav nauči, ta svojo hišo na skalo pozida — vsi viharji sveta mu je ne bodo podrli.

*

Če mladine pred potopom ne obvarujemo, bodo z njo tudi srečni časi potonili.

*

Ne bo žlahtnega sadja, ne pridnih ljudi, ako ne bo poštenih fantov in deklet.

*

Kdor izgubi vero, izgubi vse. Pred to največjo nesrečo naj vas in vaše otroke obvaruje vaša ljubezniva Mati Marija.

ČAS TREZNEGA UPANJA IN TRDEGA DELA

(S 230. strani)

Govori se, da nočemo sprave. Tudi to ne drži. Čutimo pa, da ni dovolj sprava z mrtvimi in tudi ne zunanost formalnih političnih aktov, kjer se sicer o spravi govori, a je še vedno zamolčana resnična zgodovina, in kjer ni volje za poravnavo dolgoletnih krivic.

Pravijo, da smo nestrpni, ker ne moremo sodelovati s tistimi, ki še vedno potvarjajo preteklost. Ali res pričakujejo, da bomo postali soodgovorni za neresnico? V tem je naša razlika, recimo, z danskimi izseljenci, s katerimi bi nas nekateri radi primerjali. Oni nimajo za seboj desetletja totalitarnega režima in v njihovi narodni polpreteklosti ni „Kočevskega Roga“.

Kristjani vemo, da moramo biti usmiljeni celo do človeka, ki nas sovraži, vemo pa tudi, da je za spravo potrebno srečanje odpuščenja in obžalovanja. Želimo si resnične sprave v našem narodu in ne le pobeljenih grobov.

Ni redko slišati, da hočemo rojake doma učiti, kako naj urejajo svoje življenje. To ni bil nikdar naš namen. Res pa je, da imamo Slovenci, tako bratje, ki žive v svoji republiki, kakor oni iz obrobni pokrajin in mi po svetu, dopolnjuje se izkušnje in poglede. Po letih umetne izolacije naj bi vsak doprinesal iz svojih izkušenj in se bogatil z drugimi. Dokler je v neki skupnosti živa ljubezen do slovenstva, bo v njej živa tudi želja, še več, potreba po dajanju in prejetju.

Potegujemo se za neokrnjene politične pravice Slovencev v zdomstvu, ker smo prepričani, da je slovenska bodočnost v seštevanju sil in ne v kratkovidnem odpisovanju. Smo del narodnega občestva, zato imamo pravico pa tudi dolžnost izraziti svoje mnenje, kadar se odloča o slovenskih vprašanjih.

Če hočemo živeti, moramo vztrajno iskati skupnih izhodišč ob spoštovanju resnice in pravice. Občestvenih vezi med razkropljenimi deli našega naroda ni mogoče krepiti le z občasnimi obiski in pod-

Gornje Posočje.

porami. Stiki med matično domovino, zamejstvom in zdomstvom morajo postati redni, tekoči in celotni. Treba je ustvariti stalen, spoštljiv in obojesmeren pretok življenjskih silnic tako na gospodarskem, kakor na kulturnem in političnem področju.

Prva naloga pri tem prenovitvenem delu pa je vzgoja ljudi, da se bodo otresli, eni prevelike nezaučnosti, drugi pa miselnih kalupov „enoumja“. Premagati je treba strah in se ne umikati v pasivnost ob umetno priklicanih strašilih kot „revanšizem“, „klerikalizem“, „desničarstvo“ in ob podobnih nalepkah.

Slovenci imamo zdaj, hvala Bogu, svojo državo. Zdaj je čas, da s pomočjo primernih zakonov utrjujemo celotno narodovo občestvo, da skupno gradimo — Slovenijo brez meja.

Ves svet naj bo prostor slovenskega dogajanja: Zemlja pod Triglavom pa naj bo vsem rojakom trdno in toplo oporišče. Preveva naj se

zavest, da za delavno področje slovenskega talenta, kulture in kapitala ni drugih meja kakor tiste, ki si jih postavljamo sami.

A tudi ta zavest se ne bo širila sama od sebe. Sivo vsakdanost lahko pretresejo z močnimi idejami le odločni ljudje. Zato ste vi, dospod Peterle, s svojimi sodelavci lahko kos tudi temu, za naš narod življenjsko važnemu izzivu! Pa tudi vi, dragi gostje, ki danes tukaj morda prvič doživljate Slovenijo v svetu, ste lahko skupaj z nami vsemi pobudniki novega univerzalnega slovenstva.

Prepričan sem, da je ni sile in ne razdalje, ki bi nas mogla ločiti proti naši volji. Narodi ne propadajo zaradi zunajih nasprotstev; razkroje se, kadar izgube voljo do življenja, kadar postanejo njihovi člani, zaradi sebične udobnosti, brezbrizni.

A naš narod hoče živeti! Ni se nam bati, da bi izgubili svoje mesto pod soncem, dokler dajeta smisel našemu občestu: Bog — in Slovenija.

Zapeljevanje

STEFAN STEINER

Zapeljevanje k slabemu je načrtno ali namensko pridobivanje bližnjega za greh. Zapeljevanje je najtežja vrsta direktnega pohujšanja in eden najtežjih grehov proti ljubezni do bližnjega. Zgoditi se more z besedo, z obnašanjem itd., torej s takimi dejanji, ki bližnjega naravnost pozivajo h grehu.

Zapeljevanje je po svojem rodu težki greh, ki dopušča malo materijo. Je dvojni greh, ker naravnost zavaja h kršitvi kake kreposti, npr. čistosti, pravičnosti. Zapeljivec se torej mora spovedati, h kršitvi katere kreposti je koga zapeljeval.

Posebno težak greh, ki rekodaj dopušča malo materijo, je zapeljevanje otrok in doraščajočih, ker jih z zapeljevanjem lahko kdo zaradi njihove npravne nezrelosti za vse življenje pohujša. Ravno za zapeljivca mladine najbolj veljajo Kristusove besede: „Kdor pa pohujša katerega teh malih...“ (Mt 18, 6).

Zapeljevanje je vedno težki greh, če zapeljuje kdo, ki bi moral po stanu ali po poklicu greh, h kateremu zapeljuje, preprečevati, npr. starši.

Če je kdo na zapeljevanje čakal ali ga je z zadovoljstvom sprejel, ne moremo govoriti o velikem pohujšanju, vendar greh zapeljevanja ostane. Zapeljivec pa v tem primeru ni dolžan popraviti večne in časne škode, ki jo je z zapeljevanjem povzročil bližnjemu.

V vseh ostalih primerih je zapeljivec dolžan večno in časno škodo povrniti. Načela za restitucijo so ista, kot smo jih navedli za pohujšanje. Dolžnost restitucije pa je težja kot pri navadnem pohujšanju.

Iz važnega razloga je dovoljeno, da kdo ne odstrani priložnosti za greh ali da celo nastavi daljno priložnost za greh, npr. starši otroku denar z namenom, da otroke odvrnejo od nadaljnjih kraj. Ni pa dovoljeno nastaviti bližnje priložnosti za greh, npr. otroka peljati gledat pornografski film.

Pogled na vsakdanjost

Prosto po A. Quarracino, Notas sobre realidad

MARKO KREMŽAR

OBLAST KOT SREDSTVO ZA POSVEČENJE

Oblast je potrebno sredstvo za sožitje na tem svetu. Prav zato pa je minljiva ter le neznaten odsev Oblas- ti, ki ne mine.

Izkušnja pa kaže, da se skuša tudi minljiva človeška oblast prevleči s plaščem nekake laične sakralizacije. Odkar se je človek prvič uprl Stvarniku, skuša tekmovati z njim v slavi in v moči. A človekova slava je prazna slava in njegova moč je le skupek slabosti.

Čim bolj je oblast avtoritativna, močnejše je v njej nagnjenje, da bi obvladovala ljudem ne le telo in delo, temveč tudi njegovega duha.

Stari narodi so slavili svoje cesarje in jim neredko pripisovali božje lastnosti, celo moderne monarhije skušajo obdržati vsaj nekaj vpliva tudi na verskem področju. Francoska revolucija je odpravila monarhijo, a si je postavila z razsvetljenim razumom lastno božanstvo, nacisti so ob vsem ateizmu malikovali raso, marksistična država pa je dajala svoji dialektični doktrini dogmatično veljavo.

Tako pojmovanje oblasti nasprotuje Jezusovim besedam: Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.

Oblast je služba, ki naj pomaga ljudem pri rasti, tako da bo družba čim bolj prosta nepotrebnih trenj in nasilja. Rast ne prihaja od oblasti, ta jo more le pospeševati ali jo ovirati. Kadar kak oblastnik zavira tvarno in duhovno rast prebivalcev, lahko sicer še ohranja moč, a njegova oblast je izgubila legitimnost. To pomeni zlorabo ali korupcijo oblasti.

Kdor pa hoče z oblastjo resnično služiti bližnjim, jim ne sme svojevolično delati sile. Upostavljati mora pravične zakone in jih izvajati z razumevanjem

in doslednostjo.

Oblastnik mora spoštovati podložnike, če hoče, da bo zvest svojemu poslanstvu. Gojiti mora v sebi naravne kreposti v večji meri kot to pričakuje od podrejenih. Težko bo zahteval pravičnost in sodil pravično, kdor ne skuša biti vsak hip svojega življenja pravičen. Ker smo ljudje šibki, nismo zmožni dosegti nobene kreposti v največji meri. Truditi se moramo, da smo h krepostim vsaj usmerjeni, da si želimo biti dobri.

Tudi demokracija se kaj hitro skvari, če družba ne izbere na vodilna mesta moralno zdravih ljudi. Če pa takih ljudi v družbi ne bi bilo, bi družbo lahko družila, do neke mere, le prisila. To pa je konec občestva, katerega v takem primeru nadomesti le kruha in iger željna, neodgovorna množica.

Sistem, ki išče zase nekega laičnega posvečenja, se oddaljuje od svojega smisla. Le človek se lahko posvečuje s svojimi deli in molitvami, nikdar pa oblast ali družba.

Pobožen človek, ki bi prevzel mesto oblastnika, bi stopal po poti svetosti le takrat, kadar bi svojim moralnim krepostim dodal tudi sposobnost. Kdor ni sposoben, pa hoče vseeno vladati, ne pozna ne sebe ne realnosti, ter zato temelji na napuhu. Podobno krivdo prevzema nase, kdor je sposoben, pa ne prevzame nase teže javnega dela, ker se boji kritik in dodatnih naporov.

Oblast predstavlja lahko nevarnost za človekovo krepost, za poklicanega pa je morda edina pot, po kateri lahko doseže svoje posvečenje. Svet in sposoben človek je največje zagotovilo, da bo pravna oblast pravično in uspešno izvajana.

Molitev

PO JEZUSOVEM ZGLEDU

JANKO KONCILJA

Kmeni pride mati iz nekega kraja. Žalostna pripoveduje, da že dalj časa moli za spreobrnjenje sina in hčere, ki sta neverujoča. Spodbujam jo, naj le še naprej zaupno moli v ta namen. Naj se ne naveliča moliti stanovitno, kot se ni naveličala Monika, ki je za spreobrnjenje sina Avgušтина molila kar celih 16 let. Tolažim jo, da bo enkrat doživela spreobrnjenje otrok, saj je taka molitev Bogu všeč, saj hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli do spoznanja resnice (prim. Tim 2, 4). Smili se mi objokana mati. Zagotovim ji, da bom tudi jaz molil v njen namen.

Stopim v cerkev pred Gospoda Jezusa, ki živi v podobi bele hostije med nami, in ga prosim takole: „Gospod, usliši srčno prošnjo te matere, ki te prosi že dolgo, da bi se spreobrnila njen sin in hči. Daj ji vztrajnost še naprej v molitvi. Ker je spreobrnjenje srca iz nevere v verovanje neprecenljiv dar, zato verjetno odlašaj uslišanje prošnje, da se tega daru bolje zavemo in ga cenimo. Vendar, dobri Odrešenik, ne odlašaj predolgo uslišanja. Pri tvojem zgledu stanovitne molitve Te to prosim!

V svojem zemeljskem življenju si vedno delo prepletal z molitvijo. Preden si začel oznanjati evangelij odrešenja, si nepretrgano v puščavi 40 dni in noči molil in se postil. Preden si izbral 12 apostolov, si vso noč prečul v molitvi (prim. Lk 6, 12). Navsezgodaj, ko je bilo še čisto temno, si vstal, se odpravil ven v samotni kraj in tam molil (prim. Mr 1, 35). Na Oljski gori si ponovno molil k Očetu in še na križu umirajoč si prosil zase in za sovražnike.

Tudi tu v tabernaklju noč in dan moliš za vse nas. Že toliko let, že skoraj 2.000 let! Na nas misliš in nas blagoslavljaš. Daj nam vztrajnosti v molitvi, ker se tako hitro naveličamo. Radi bi takoj dosegli, kar prosimo. Neučakani smo. A Ti si tako stanoviten v molitvi.

Tudi v nebesih pri Očetu neprestano posreduješ za nas, kot nas uči tvoj apostol Pavel — spreobrnjenec. Gospod, vem, včasih uslišiš takoj, vedno pa v pravem času, kot uči drugi veliki spreobrnjenec Avguštin.

Se enkrat prosim, daj nam stanovitosti v molitvi. Včasih smo namreč v skušnjavi, da bi prenehali moliti, ker ne dobimo tega, za kar prosimo. A vendar daješ Ti v tvoji previdnosti ali to, kar prosimo, ali pa boljše od tega, kar prosimo.

Kot vedno mora tudi v tem primeru kristjan slediti svojemu poklicu, ki je klic Stvarnika. Kdor se klicu ne odzove, je podoben služabniku, ki je talent zakopal. Z darom sprejme človek odgovornost, ki se ji ne more izogniti. Nihče ne prejme talentov le zase.

- V svojem zemeljskem življenju je Jezus vedno prepletal delo z molitvijo.
- Molil je pred važnini dogodki.
- V tabernaklju noč in dan moli za nas.
- Tudi v nebesih pri Očetu nenehno posreduje za nas.
- Tudi mi bodimo vztrajni v molitvi, tudi v molitvi za spreobrnjenje neverujočih.

Pri tvoji brezmejni ljubezni, ki Te vodi, da vztrajno v tabernaklju misliš na nas; ki te priganja, da pri Očetu v slavi stanovitno posreduješ za nas; ki te je silila, da si v svojem zemeljskem življenju daroval molitve in prošnje z močnim vpitjem in solzami Očetu (prim. Heb 5, 7) in si bil uslišan zaradi vdanosti Bogu, te zaupno in ponižno prosimo, daj, da bomo po Tvojem zgledu stanovitni in vdani Tebi v molitvi, posebno v molitvi za spreobrnjenje neverujočih. Razveseli objokano mater! Milost ponovne vere daj njenemu sinu in hčeri!“

Z našega letošnjega romanja v Luján.

Foto: Marko VOMBEGAR.

IZSELJENSKO VPRAŠANJE

CERKEV in

(2)

ALOJZIJ STARC

CERKEV NA SLOVENSKEM IN ROJAKI PO SVETU

V času, ko je izseljevanje s slovenskega narodnega ozemlja bilo vedno večje, se je val izseljencev predvsem takrat usmeril proti Združenim državam Amerike, Cerkev na Slovenskem ni posvečala posebne pozornosti. V domačem katoliškem tisku (na primer v Zgodnji Danici, Slovencu) tistega časa je mogoče zaslediti le dopise izseljencev, duhovnikov, raznih ustanov in spremljajoča svarila, da ljudje ne bi odhajali v svet.

Prav tako ni bilo večje pozornosti po prvi svetovni vojni, ko so naši ljudje odhajali v Argentino in v druge evropske države.

Za izseljence so se v cerkvenih krogih — v državnih še manj — takrat brigali le posamezniki, zlasti duhovniki. Med prvimi, ki o z izseljenci prišli v stik in jim nudili oporo, so bili naši veliki misijonarji: božji služabnik Friderik Baraga (1798-1868), Franc Pric (1785-1880), Jakob Trobec (1835-1921) in Ivan Stariha (1845-1915) in po letu 1950 ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Začetniki organiziranega dela za izseljence pa so bili: v ZDA msgr. Jože Buh (1833-1922), benediktinec p. Ciril Zupan (1862-1951) in njegov brat ter njuni dve redovni sestri benediktinki (Cirila in Ljudmila). Na globoko je zaoral frančiškanski p. Kazimir Zakrajšek (1878-1958). Z zlatimi črkami so zapisani tudi pater Bernard Ambrožič in drugi frančiškanski ter škofijski duhovniki. Tik pred 2. svetovno vojno je bilo v ZDA 46 slovenskih cerkva, 21 slovenskih šol, blizu 90 domov, veliko prosvetnih, pevskih, verskih in športnih društev. Bilo je pet dnevnikov, pet tednikov in štirje mesečniki. Poleg župnijskih cerkva, ki so jih postavile cerkvene skupnosti, so v ameriškem narodnem svetišču Brezmadežne v Washingtonu postavili še kapelo Marije Pomagaj (15. avgusta 1971) kot trajno znamenje

slovenske prisotnosti v pomembnem svetovnem svetišču.

Cerkveno življenje za Slovence v Kanadi se je uredilo šele po zadnji vojni, pred tem so občasno večje naselbine obiskovali slovenski frančiškani iz Lemonta, npr. p. Bernard Ambrožič, p. Odilo Hajnšek ter Vital Vodušek. Po letu 1949 so se za Slovence v Kanadi zavzeli lazaristi Jakob Kolarič (1902-1984), Janez Kopač in drugi. Tako so nastale narodne župnije: Marija Pomagaj v Torontu (1953), Brezmadežne s ču-

dodelno svetinjo v Novem Torontu (1960), Lurške Matere božje v Winnipegu (1962), sv. Vladimirja v Montrealu (1964), sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu (1964), ki jo vodijo salezijanci. V Brazilijo je prišel slovenski duhovnik šele po letu 1950. Leta 1972 je bila v cerkvi Najsvetejšega zakramenta, ki jo je zgradil Alojzij Ilc, ustanovljena slovenska župnija, ki jo vodi Ludvik Ceglar.

V Argentini je med Slovenci prvi deloval hrvaški frančiškan pater Leonard Ruskovič. Za kratek čas je

Dvojezičen napis ter argentinske in slovenske zastave pred pročeljem teatra San Martina so skozi teden dni opozarjale na Dneve slovenske kulture, ki so potekali v večernih urah od 3. do 7. julija v tej znameniti argentinski kulturni ustanovi.

Foto: Marko VOMBERGAR

leta 1926 prišel iz Slovenije župnik Anton Merkun. Za stalno je prišel duhovnik Jože Kastelic (1933) in za njim leta 1936 Janez Hladnik. V letih 1948 in 1949 je prišlo v Argentino 65 slovenskih duhovnikov. Skrb za dušno pastirstvo Slovencev v Argentini je po konstituciji Exsul Familia prevzel Anton Orehar, po njegovi smrti leta 1986 pa Alojzij Starc. V Argentini je več dušnopastirskih središč, od tega devet v Velikem Buenos Airesu, tako cerkev Marije Pomagaj v Capitalu, cerkev Svetogorske Kraljice v Villa Devoto ter Carapachay, Castelar, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, Slovenska vas v Lanusu in Berazategui. V notranjosti države pa so: Mendoza, Bariloče, Miramar, Mar del Plata, Rosario, Córdoba, San Luis in Tucumán.

V Venezueli je od leta 1958 slovenski duhovnik Janez Grilc, v Ekvadorju je nekaj let deloval Mirko Erjavec (1910 do 1987), v Urugvaju David Doktorič (1887-1962), v Cilu nekaj let salezijanec Martin Maroša in sestra Vincencija Kaplja.

V Avstraliji delujejo slovenski frančiškani. Med prvimi je bil p. Bernard Ambrožič (1892-1973), danes pa je duša dela p. Bazilij Valentin, ki izdaja list Misli.

V Egiptu sta med slovenskimi služkinjami delovala frančiškana p. Hubert Rant, ki je prišel v Aleksandrijo leta 1894, in p. Benigen Snój (1867-1942).

V Nemčijo je ob koncu 19. stoletja od časa do časa prihajal dr. Janez Ev. Krek. Za njim pa slovenski frančiškani. Na spodbudo krajevnih škofov se je več nemških duhovnikov naučilo slovensko, da so lahko delali med Slovenci. Najbolj znana imena so Poters, Köstner, Sondermann, Jenster, Hegenkötter, Tensundern, Baaken. Prvi duhovnik, ki je za dalj časa odšel iz Slovenije na dušnopastirsko delo med Slovence v Nemčijo, je bil prelat Janez Kalan. Po drugi svetovni vojni pa se je v Nemčijo ustanovilo več dušnopastirskih središč. Danes tam deluje več duhovnikov, njihov delegat pa je msgr. dr. Janez Zdešar. V Franciji so bili za krajše obdobje Franc Gornik (1895-1968), nato štiri desetletja Valentin Zupančič (1883-1965), Stanko Grims (1901-1985). Po drugi svetovni vojni se je izoblikovalo pet pastoralnih področij s katoliškimi misijami, ki jih vodi prelat Nace Čretnik.

Za versko življenje v avstrijskih taboriških so skrbeli duhovniki, ki so tja prišli z begunci. Rim je za delegata za slovenske begunce imenoval msgr. dr. Jožeta Jagodica. Z ustanovitvijo cerkvenih pastoralnih središč so se izseljenci in zdomci začeli združevati. Več duhovnikov je v Avstrijo prišlo iz Slovenije, drugi živijo v različnih samostanih in obiskujejo rojake. Vodja pastoralnega dela za Slovence v Avstriji je

bil do leta 1989 Ciril Lavrič.

Za versko življenje v Belgiji so po prvi svetovni vojni z občasnimi obiski skrbeli duhovniki iz Slovenije in Nemčije. Redno versko življenje pa se je začelo s prihodom duhovnika Draga Oberžana (1900-1983). Po drugi svetovni vojni pa se je dušnopastirsko delo razdelilo na dve področji, za kar skrbita Vinko Žakelj in Kazimir Gaberc.

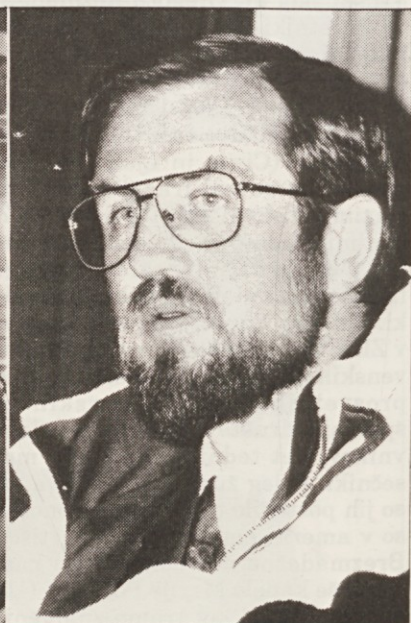
Na Nizozemskem je za redno versko življenje Slovencev dolga leta skrbel frančiškan p. Teotim van Velzen (1885-1952). Od leta 1930 pa se mu je pridružil Drago Oberžan iz Belgije. Po drugi svetovni vojni, ko se je število Slovencev ustalilo na okoli dva tisoč, so pastoralno delo opravljali duhovniki iz Belgije, zlasti Vinko Žakelj, ki ga vrši še danes.

Na Švedskem, v pretežno protestantski deželi, so se naši priseljenci prvič zbrali kot cerkvena skupnost leta 1961. Občasno so jih obiskovali naši duhovniki iz Francije in Nemčije. Leta 1963 je prišel med nje Jože Flis, pozneje pa duhovnik Jože Drolc.

V Veliki Britaniji so dušnopastirsko delo organizirali šele leta 1950. Prvi dušni pastir za Slovence na tem otoku je bil msgr. Ignacij Kunstelj (1908-1981). Danes je slovenski dušni pastir Stanislav Cikanek.

V Švici je bil ustanovljen slovenski dušnopastirski urad leta 1968. Vodstvo so prevzeli slovenski

Z Dnevi slovenske kulture je sovpadal tudi dolgo pričakovani obisk prvega predsednika vlade samostojne slovenske države. Sprejem prof. Lojzeta Peterleta in drugih visokih gostov iz Slovenije in zamejstva v Slovenski hiši. Foto: Marko VOMBERGAR.

kapucini in za prvega voditelja je bil imenovan p. Fidelis Kraner. Bogoslužje imajo na 16 krajih.

V italijanskih begunskih taboriščih takoj po 2. svetovni vojni so za Slovenske begunce skrbeli slovenski begunski duhovniki. Za delegata le-teh je škof Gregorij Rožman 1. avgusta 1945 imenoval duhovnika Antona Oreharja. Po odhodu številnih beguncev je bil za slovenskega izseljenskega duhovnika v Italiji imenovan dr. Pavel Robič (1908-1985), ki je bil hkrati slovenski zastopnik v vrhovnem izseljenskem svetu pri papeški konzistorialni kongregaciji. Danes se zbirajo slovenski izseljenci v Italiji pri bogoslužju v rimskem Sloveniku in v Milanu, za kar skrbe slovenski duhovniki v Rimu (msgr. dr. Jezernik) in za Milan duhovniki iz Rima, Gorice ali iz Slovenije.

SKRB SLOVENSkih ŠKOFOV ZA IZSELJENCE IN ZDOMCE

Slika skrbi in dela Cerkve na Slovenskem ne bi bila popolna, če ne bi poudarili prizadevanje slovenskih škofov za slovenske izseljence po svetu. Omenili smo že našega svetniškega kandidata škofa Friderika Baraga, kateremu smo nato priporočili srečno pot slovenskih beguncev v dežele novega sveta. V 20. stoletju pa moramo omeniti tele slovenske škofove: Antona Bonaven-

tura Jegliča (1850-1937), Ivana Tomažiča (1876-1949), Gregorija Rožmana (1883-1959), Antona Vovka (1900-1963), Jože Pogačnika (1902-1980), Maksimilijana Držečnika, Janeza Jenka, Metoda Piriha in seveda nadškofa Alojzija Šuštarja.

Škof Anton Bonaventura Jeglič se je trikrat odpravil na pot med slovenske izseljence, leta 1909 in 1921 v Nemčijo, 1926 pa v Združene države. Škof Tomažič je leta 1934 odšel med Slovence v Nemčijo in na Nizozemsko. Škof Rožman je bil leta 1935 v ZDA. Škof Lenič je obiskal, tudi po večkrat, vse Slovence po svetu, razen v Argentini in po Južni Ameriki. Nadškof Šuštar je bil v Kanadi, ZDA, po Evropi, v Avstraliji in v Argentini, kamor sta prišla tudi škof Jenko leta 1987 in škof Pirih leta 1991.

Po drugi svetovni vojni, ko se je zelo povečalo število slovenskih zdomcev in beguncev, je po naročilu papeža Pija XII. skrbel za rojake v Zapadni Nemčiji, v Severni in Južni Ameriki škof dr. Gregorij Rožman. Neprestano je hodil iz kraja v kraj, zlasti po ZDA, kjer je živel. V Argentini je bil trikrat. Iskal in prosil je slovenske duhovnike, naj gredo med slovenske izseljence, ki so v veliki nevarnosti za vero in sploh duhovno dediščino. V skladu z apostolsko konstitucijo Exsul Familia je bila ustanovljena služba vrhovnega dušnega pastirja slo-

venskih izseljencev. V letih 1967-1977 jo je opravljal msgr. Ignacij Kunstelj (1908-1981), potem jo je prevzel ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič. Opravljal jo je z veliko ljubeznijo do leta 1988. Za njim je prevzel skrb za slovenske izseljence in zdomce koprski škof msgr. Metod Pirih.

Slovenska škofovska konferenca, kateri predseduje ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar, obravnava izseljensko problematiko na številnih sejah. Dne 13. marca 1990 je ustanovila Katoliško središče Slovencev po svetu s sedežem v Ljubljani. Za voditelja je bil imenovan Janez Rihar, župnik župnije Ljubljana-Fužine. Vsako leto pripravlja izseljensko nedeljo.

Katoliško središče Slovencev po svetu naj bi bilo to, kar je bila pred 2. svetovno vojno Družba sv. Rafaela, kateri je škof Rožman posvetil toliko pozornosti in ljubezni; naj bi bilo to, kar je bila „Izseljenska zbornica“, ki je združevala vse naše izseljenske organizacije v domovini z organizacijami naših izseljencev po svetu v skupno delo za reševanje našega izseljenskega vprašanja. Še več, naj bi bila naša opora, naša vez, naše središče, naša duhovna mati, ki vedno misli in vedno z brezmejno ljubeznijo skrbi za svoje otroke, za hčere in sinove slovenskega rodu.

Med gosti je bil navzoč v dvorani tudi tržaški pisatelj Alojz Rebula z gospo — pisateljico Zoro Tavčar Rebulovo. Dan kasneje se je pridružil še dr. Andrej Capuder z gospo.

Foto: Marko VOMBEGAR.

Kakšna zakonca sta?

VITAL VIDER

Morda je kdo od vas že pogrešal besedo o otrocih. Ker pa nenehno odgovarjamo na vprašanje, kakšna zakonca sta, moramo reči, da otroci niso zakon. So pa vsekakor sad zakona. Zato na svojevrsten način tudi kažejo, kakšen je odnos med očetom in materjo, torej med možem in ženo. Tudi odnos očeta do otrok govori o tem, kakšen mož je ta oče. Prav tako mati v odnosu otrok na neki način izraža, kako igra svojo vlogo žene. Tudi oba skupaj kot starša razodevata sebe kot zakonski par. Iz odnosa mož-žena se torej razliva dobro ali slabo na starševstvo, na vzgojo, na otroke. Lahko pa seveda sklepamo tudi nazaj: iz tega, kakšen oče in mati sta, se da sklepati, kakšen mož in kakšna žena sta.

Najprej skušajmo preveriti, kakšno vlogo igrajo otroci v vajinem zakonu. Kdo ima v njem važnejše mesto, vidva ali otroci? Na prvi pogled je to nekoliko čudno vprašanje in nanj bi človek na hitrico odgovoril, da so otroci prvi. Saj oni, posebej ko se majhni, tako potrebujejo skrb in odpovedi staršev. Vsekakor so tega potrebni. Vendar, zakonsko skladna in razumevajoča oče in mati bosta veliko lažje in bolje dajala otrokom vse, kar potrebujejo, kot če imata med seboj nerešena vprašanja. Tako bo držalo, da sta vidva tista prva, ki morata gojiti svoj zakonski odnos, ne pa ga zanemarjati zaradi otrok. Vidva se morata počutiti kot dober zakonski par, vajin odnos mora biti na višini, potem bo tudi vajino starševstvo imelo veliko možnosti, da bo uspešno. Odgovor na to vprašanje bo odgovor tudi na vprašanje, kakšen zakon živita. Prav tako si lahko dasta neke vrste oceno kot mož in žena, če odkrijeta svoje mesto v družini. Če sta prva, ki najdeta čas za notranji prijateljski stik med seboj, zaslužita dobro oceno. Če se pa kar naprej izgovarjata, da zaradi skrbi z otroki za vaju ni časa, ne živita najboljšega zakona.

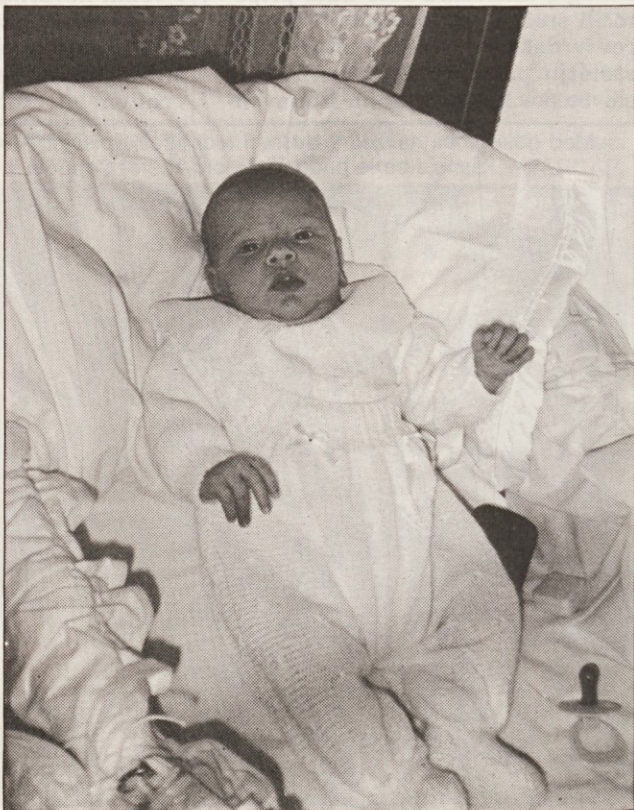
Nadalje bo vajino vzgajanje otrok pokazalo, kakšno je vajino zakonsko razmerje. Otroka namreč ne vzgaja najprej mati ali oče. Najprej in predvsem in močnejše vplivata na otroka kot starša, kot celota, kot skupnost zakoncev-staršev in z vsem, kar se dogaja med vama. Otrok potrebuje zaupanje in vez med staršema. Kadar gre za otroka, se morata dopolnjevati, dogovarjati in delovati skupaj. Čim bolj skladno ravnata pri

vzgoji otrok, tem bolj s tem kažeta na kakovost svoje vezi mož-žena. Če sta torej dopolnjujoča se starša, ki se dogovarjata, sporazumevata, to kaže na določeno višino zakona.

Če pa bi bila nezadovoljna in nepotešena zakonca, ker se vama niso izpolnile tolake želje, sta tudi v svojem starševstvu verjetno nezadovoljna. V taki neusklašenosti starši na žalost mnogokrat zlorablajo otroke drug proti drugemu, se borijo za naklonjenost tega ali onega otroka. Vse to je znak, da je pristen in dober zakonski odnos načet.

Zakonca pa, ki negujeta medsebojne odnose, ki sodelujeta med seboj, se razumeta in — če treba — tudi prenašata. Starševstvo združuje. Ne skrbita namreč samo za otroke, ampak tudi za ohranjanje svojih starševskih odnosov. Tudi to je najboljše zagotovilo, da sta taka starša odlična zakonca, zato seveda tudi navadno dobra starša. Ta pa seveda še ne pomeni, da sicer dober zakonski par ne bi mogel delati napak pri vzgoji svojih otrok — na primer, če vse otroke vzgajata na enak način, ko vsak potrebuje do neke mere sebi prirojene prijeme, ali če ne delata razlike v ravnanju z mlajšimi in starejšimi otroki. Vendar imata očitno veliko dobro podlago za pametno vzgojo, če sta razumevajoč, usklajen, ljubeč se zakonski par.

23. maja 1992 v cerkvi Brezmadežne v San Carlos de Bariloche BRANKO AVGUŠTIN MARINIČ, sin Milana in Ivanke roj. Makovec, prejme sv. krst.

ZANIMANJE ZA ČLOVEKA

Začnimo s človekom. Kdor ga hoče bolje spoznati — in pri tem ne gre za spoznavanje kakšnih tujih predmetov, ampak najprej za spoznavanje samega sebe — je potrebno, da se zanj zares zanima, da hoče o njem čimveč zvedeti in vedeti. Pri tem kaj hitro spozna, da se mu odkrivajo vedno nove razsežnosti in globine. Pri odkrivanju in spoznanju človeka — zlasti tudi samega sebe — nikdar ne pridemo do konca. Seveda jemljemo človeka v njegovi polnosti in vseobsežnosti, torej ne le človekovo telo in skrb zanj, tudi ne le človekovo čutno doživljanje ali človekovo delo, ampak človeka kot osebo v njeni duhovnosti, svobodi, poklicanosti, usvarjalnosti, občestvenosti in odprtosti za ves svet.

Če se zanimamo za človeka, pomeni, da nas pritegujejo različna mnenja in nazori o človeku, predstavitve in razlage človeka v umetnosti, leposlovlju, znanosti, zgodovini in raznih verstvih. O vsem tem danes veliko slišimo in beremo, sami gledamo in doživljamo. Treba je veliko kritičnega čuta, samostojnega razmišljanja in presojanja, da se mlad človek znajde v obilici mnenj in predstavi, razlag in trditev ter si ustvari svoje

Pismo slovenski mladini

ALOJZIJ ŠUŠTAR

mnenje in prepričanje. Pri tem nujno potrebuje modrega in razumevajočega vodnika, ki mu zaupa in s katerim se lahko odkrito pogovarja. Toliko notranjih stisk in nejasnosti, novih vprašanj in močnih hrepenenj doživlja mlad človek v sebi, da je zanj prava sreča, ko najde prijatelja, ki mu zna prav pomagati.

Tri velika vprašanja se mlademu človeku postavljajo vedno bolj jasno in zahtevno, čeprav v zelo različnih oblikah: 1) kaj je človek; 2) odkod je človek; 3) kam gre človek. Z njimi sta vedno bolj povezani vprašanja, kaj je smisel življenja, kako življenju skupaj z drugimi najti zadovoljstvo in srečo. Vsakdanje doživljanje in osebne izkušnje prinašajo sicer še celo vrsto drugih vprašanj. Lepota in bogastvo duhovnega življenja pri mladem človeku

obstaja ravno v tem, da se za vsa ta vprašanja zanima, se jim ne izmika, jih ne zaduši v hrupu in raztresenosti, ampak o njih razmišlja, se pogovarja, bere in išče čimbolj globoke in utemeljene odgovore. Samo tako počasi pride do osebnega prepričanja o človeku.

KAJ JE ČLOVEK?

Kdor se ustavi ob vprašanju, kaj je človek, in išče odgovor iz opazovanja samega sebe in drugih ter iz primerjanja človeka z drugimi bitji in stvarmi, kaj hitro odkrije, kako nekaj posebnega, izvirnega, zapletenega, globokega in skrivnostnega je človek. To velja že za njegovo telo, kaj šele za njegovo duhovnost in svobodo. S kakšnim zanimanjem in veseljem mlad človek odkriva svoje notranje bogastvo, svojo samostojnost in izvirnost ter svojo povezanost z drugimi. Kaj vse doživlja in izkuša v srečevanju z drugimi, ko se vedno jasneje zaveda svojega jaza, svoje osebnosti in svoje odgovornosti, ko v pogovoru odkriva drugega kot ti, ki ga nagovarja in od njega pričakuje odgovora. Kakšna bogata doživetja prinašajo srečanja prijateljstva, skupine, skupno iskanje in načrtovanje, skupna dejavnost, skupno veselje, pa tudi skupno trpljenje. Kdor se pri tem ne izgublja v zunanostih in ne hlasta samo za vedno novimi doživetji, ta vedno bolj prodira v skrivnost, kaj je človek. Že stari Grki so poudarjali, da je ena prvih zapovedi: spoznaj sam sebe! Res je ena največjih nalog v življenju spoznavati človeka, v samem sebi in pri drugih odkrivati neizmerno duhovne globine in razsežnosti, ki presegajo prostor in čas. Te razsežnosti kličejo na pot preko vseh meja k iskanju odgovora na vprašanje odkod in kam.

20. junija 1992 v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši JULIJA GELB, hči Jožeta in Stelle Zarnik, prejme sv. krst.

ODKOD ČLOVEK?

Pri vprašanju odkod človek se najprej ustavimo pri začetku življenja po spočetju v materinem telesu. Novo življenje v materinem telesu zahteva spoštovanje in varstvo in kar največjo skrb. Ker se danes po svetu in tudi pri nas vedno bolj širi zavračanje življenja in se smeši spoštovanje le-tega, je toliko bolj potrebno razčistiti osebno stališče do novega življenja, ki se začenja v materinem telesu. Veselo sprejemanje novega življenja, zavzeta skrb zanj je prvo znamenje življenjske moči in zdravja naroda in ljudstva. O tem si morate biti dekleta in fantje, že mladi na jasnem.

Javno mnenje ustvarja bolj ali manj ugodne pogoje za sprejem novega življenja. V javnosti so razširjena različna mnenja o vrednosti človekovega življenja pred rojstvom. Nekateri zagovarjajo mnenje, da v začetku in v prvi razvojni dobi sploh še ne gre za človeško življenje. Zato tudi splav sprejemajo in zagovarjajo brez posebnih pomislekov. Ob takih mnenjih je treba toliko bolj jasno in odločno povedati, da človek zasluži spoštovanje od vsega začetka, od spočetja do rojstva prav tako kakor po rojstvu. Človek ima od vsega začetka temeljno pravico do življenja, ki mu je ne sme nihče

samovoljno kratiti. Že s človeškega, še bolj pa s krščanskega stališča je treba vsak splav z vso odločnostjo odklanjati. Nekaj drugega pa je, kako sodimo in razumemo matere, ki so se zaradi posebnih notranjih ali zunanjih okoliščin odločile za splav in ga pod takim pritiskom tudi naredile, in kako jim skušamo na vse načine pomagati. Kristjani se zavedamo, da je gospodar življenja samo Bog. On je tudi edini sodnik nad človekom, ki je uničil življenje drugega človeka pred rojstvom ali po rojstvu ali s samomorom svoje.

Na vprašanje, odkod sploh prihaja človek in odkod izvira človeški rod, odgovarjajo razne naravoslovne znanosti. Zadnjega odgovora na to vprašanje pa ne more dati nobena naravoslovna ali zgodovinska znanost, ker izvor človeškega življenja presega njihove meje. Zadnji odgovor nam more dati samo božje razodetje. To nam pove, da človek prihaja od Boga. Bog je stvarnik in vir življenja in zato tudi njegov edini gospodar. Starši so le božji sodelavci življenja. Bog jim zaupa življenje otroka ter pričakuje in zahteva od njih, da ga z ljubeznijo sprejmejo in zanj skrbijo. Zato starši dajejo odgovor za svojega otroka Bogu samemu.

KAM GRE ŽIVLJENJSKA POT?

Po pozdravu in besedah, ki jih je prof. Peterle povedal ob prvem srečanju z argentinskimi Slovenci v dvorani Slovenske hiše. Foto: Marko VOMBERGAR

Čimbolj se otrok zaveda samega sebe in spoznava svoje življenje, tem večkrat se mu postavljajo in naravnost vsiljujejo vprašanja: kam gre življenjska pot? Kaj in kje je njen cilj? Kaj si človek lahko sam izbira? Katere cilje si lahko sam postavlja? Katera pot in kateri cilj sta mu določena že s tem, da je človek? V svojem razvoju in doraščanju doživlja mlad človek neprestane cilje: šola, izobrazba, izbira poklica in priprava nanj, zakon, družina, uspeh v življenju, ugled v družbi, osebna sreča in zadovoljstvo in podobno.

A že mlad človek ve, da ne gre vse tako gladko in brez težav, kakor bi si sam želel. Nihče ne more mimo neuspehov in telesnega ter duševnega trpljenja, nesporazumov, napetosti in nasprotij v družbi. Ob vsem tem se človek sprašuje, kako se bo znašel v takih življenjskih okoliščinah, kako bo premagal težave in našel pot naprej. Poraz in obup nista nikdar prava rešitev. Tudi beg pred takimi resnimi vprašanji v lahkomišelnost izživljanje, ne da bi pri tem mislil na posledice in prihodnost, duhovna omama v alkoholu, mamilih in zanikanju vsakega smisla življenja, ki mora končno voditi v obup in samomor, niso nobena prava rešitev.

Mlad človek sicer ne misli veliko na to, kam gre njegova življenjska pot, ki se konča s smrtjo, ker je ta konec vendar še zelo daleč. Okrog sebe, pri svojih sorodnikih in znancih, pa doživlja smrt kot neizogibni zadnji korak vsakega zemeljskega življenja. Kaj pomeni smrt za človeka? Konec, onstran katerega ni nič? Prehod v novo življenje, ki nima konca? Neizogibno usodo, na katero ni treba misliti, dokler živiš, da ti misel na smrt ne pokvari veselja nad življenjem? Največje in najbolj resno vprašanje, na katerega si je treba odgovoriti? Kam torej? V nič ali v novo življenje? V večno smrt ali k Bogu, ki je vir življenja? V večno srečo in veselje ali v nepopisno trpljenje in obup brez konca? Nihče ne more mimo teh vprašanj.

KAJ JE SMISEL ŽIVLJENJA?

S temi vprašanji pa je neizogibno povezano vprašanje o smislu življenja. Kaj je prava vrednost in pomen življenja? Ali delo in garanje, odpovedi in žrtvovanje za druge? Ali uživanje, ve-

selje, osebna sreča sama zase? Ali vdano prenašanje vsakdanjih težav in izpolnjevanje dnevnih dolžnosti, ker človek sploh ne more odločati o smislu svojega življenja? Ali protest in upor proti nesmislu, nesvobodi in omejenosti v življenju? Ali prenašanje težav in križev, ker ima to svojo vrednost in pomen za življenje po smrti? Ali spolnjevanje božje volje, ker si s tem človek zasluži večno življenje? Ali sodelovanje z drugimi v prizadevanju za boljše in lepšo prihodnost pri graditvi novega sveta. Ali ustvarjanju novega človeka, nove družbe in novega sveta po tej ali oni zamisli? Ali pa je življenje sploh brez smisla in cilja in smo kratko malo „vrženi“ v življenje, „obsojeni“ na življenje, ker druge izbire sploh ni? Še in še bi lahko naštevali vprašanja o smislu življenja, tako za posameznika kakor v družini in družbi. Pri tem bi odkrili, da sta za vernega človeka vprašanje in odgovor nanj drugačna kakor za nevernega. Drugačna sta za mladega, ki je poln upov in načrtov, kakor pa za ostarelega, ki ima za seboj mnoge izkušnje in razočaranja. Zdrav človek, ki ima uspešno in srečno življenje, doživlja ta vprašanja drugače kakor pa bolnik, invalid ali tisti, ki ne pozna drugega kakor neuspehe in nesrečo. Kdor se mora sam prebijati skozi življenje, stoji pred drugačnimi nalogami kakor tisti, ki v družini ali v kaki drugi skupnosti doživlja svojo močno povezanost z drugimi. A nihče, kdor se kot oseba zaveda svojega dostojanstva in poslanstva, svoje naloge in odgovornosti, ne more mimo vprašanja, kaj je smisel človeškega življenja.

Kako v življenju skupaj z drugimi najti smisel, zadovoljstvo in srečo, je še posebna razsežnost tega vprašanja. Pojavi se že v družini, nadaljuje se v šoli in v skupinah enako mislečih, v prijateljstvu in v pripravi na zakon, na drugačen način na delovnem mestu in v raznih združenjih, v Cerкви in v družbi. Kakšni morajo biti ljudje, kaj morajo nuditi drug drugemu, česa ne smejo počenjati, za kaj si morajo prizadevati, da bi bili srečni in zadovoljni, da bi živeli v medsebojnem miru in prijateljstvu? Ali velja načelo: vsak zase, Bog pa za vse, kar pomeni: skrb zase in ne brigaj se za druge? Ali pa smo drug na drugega tako zelo nave-

Kako je z razglasitvijo neveljavnosti zakona monaške Karoline?

LOJZE KUKOVICA

Pred kratkim so časopisi prinesli novico, da je vatikansko sodišče (mislim, da se imenuje Rim-ska Rota) razveljavilo zakon med monaško Karolino in njenim prvim možem. Cerkevno sodišče je menda ugotovilo, da je mož poročil princeso Karolino brez pravega namena, da bi sklenil zakonsko zvezo. Hotel je samo dobiti stavo, da bo „ujel in poročil“ Karolino. Ko je to dosegel, je odkril svoje prave namene. V uradu, kjer delam, je seveda tisti dan vse govorilo o tem. Večina je namigovala, da je pač Cerkev ta zakon razglasila za neveljaven, ker je šlo za princeso Karolino in da je morda celo denar pomagal. Nisem jih uspela popolnoma prepričati o nasprotnem. Mi vi lahko pomagata?

M. K.

POJASNILO

Prav rad, v kolikor mi bo to hotelo uspeti. Cerkev vsakemu verniku, pa naj bo visokega ali nizkega pokolenja, bogat ali reven, nudi možnost, da se obrne na njena sodišča s prošnjo za uvedbo sodnega postopka, ki naj dokaže, da določen zakon kljub vsemu nasprotnemu videzu ni bil nikdar veljaven, da naj ga torej Cerkev tudi za takš-

zani in drug od drugega tako odvisni, da brez medsebojnega sodelovanja, razumevanja, pomoči, prijateljstva in ljubezni sploh ne gre? Ali velja pesnikova beseda: „Gorje človeku, ki v nesreči biva sam, a srečen ni, kdor srečo uživa sam“? Kako se v življenju obnese zlato pravilo iz evangelija: „Vse, kar hočete, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim“? Premalo razmišljamo o tem, kako bi mogli in morali v skupnem sožitju in sodelovanju, v medsebojnem razumevanju in spoštovanju, v medsebojni dobrohotnosti in ljubezni drug drugemu pomagati, da bi bili bolj zadovoljni in srečni. A ne samo razmišljanje in pogovori, življenje in dejanja so potrebna, da bi spremenili svet.

nega proglasi in tako dá dotičnim „zakoncem“ možnost, da se „znova“ poročijo. Tega ne rečem samo zato, ker je tako zapisano v cerkvenih zakonih, ampak ker sem sam imel priložnost in jo še imam, od blizu spremljati to dogajanje v Cerкви. Ponavljam, vsakdo lahko doseže, da mu Cerkev razglasi kot neveljaven njegov zakon, da le dokaže, da je bil res neveljavno sklenjen. Za veliko večino te vrste odločitev cerkvenih sodišč veliki svet ne zve, ker se tudi za to ne zanima. Zato se v časopisih, revijah in TV o tem ne govori, ker pač ne gre za imenitne osebnosti. Zadeve preprostih ljudi navadno ne pridejo v TV in ne v revije. In vendar vem iz pozitivnih virov, da vsaj na cerkvenem sodišču v Buenos Airesu najmanj 95% vseh razveljavljenih zakonov odpade na te, neznane ljudi.

Denar ne igra seveda nobene važne, še manj odločilne vloge pri tej stvari. S tem pa ni rečeno, da je takšen proces zastoj. Kdor more plačati, mora plačati, a le za stroške poslovanja, kajti pri cerkvenih sodiščih delajo tudi laični pomočniki in te je seveda treba plačati (kakor tudi duhovnike, kajti tudi ti imajo svoje denarne potrebe). Vendar so ti stroški razmeroma zelo majhni. Tudi cerkvenega advokata ima le, kdor ga hoče imeti, ker si sam ne zna prav pomagati. Vendar — in tudi o tem lahko pričam iz lastne dolgoletne izkušnje — če kdo nima denarja, da bi plačal sodišče in advokata, se mu ves postopek naredi brezplačno. Zaradi ekonomskih težav še nikomur ni bil odrečen dostop do cerkvenega sodišča.

Gotovo veste, da Cerkev ne razveljavlja zakramentalnih zakonov, ker jih ne more. Kar stori v primerih kot je ta, o katerem govoriva, je le to, da ugotovi in sicer po strogem, v cerkveni zakonodaji predpisanem postopku, da je bil kakšen zakon, ki je le na videz bil veljaven, v resnici bil od vsega

Dalje na str. 252

Dr. Milan Komar prejel papeževo odličje

Že pred tedni je dospela v Buenos Aires vest, da je papež Janez Pavel II. podelil univ. prof. dr. Milanu Komarju viteški red svetega Gregorja Velikega v stopnji komendatorja. Odličje je bilo dano dr. Komarju kot filozofu, pedagogu in velikemu katoliškemu mislecu.

Dne 10. julija je škof msgr. Jorge Casaretto imel v katedrali v San Isidro slavnostno mašo. Z njim je so-maševalo osemnajst duhovnikov, med katerimi so bili tudi trije slavljenci rojaki: msgr. dr. Mirko Gogala, msgr. dr. Jure Rodè ter g. Tone Rant SDB. Med mašo je škof spregovoril o pomenu resnice ter učenju resnice in nato nakazal dolgoletno pot našega slavljenca, ki ni samo „ljubitelj modrosti“, ampak tudi človek, ki je odkrito resnico dolga leta širil med svojimi učenci. V imenu vseh teh pa tudi v svojem lastnem — tudi škof sam je bil dolga leta slavljencev učenec — je dr. Komarju čestital, potem pa se zahvalil Bogu za milost, ki so jo preko svojega učitelja mogli sprejemati. Nato je slavljenca izročil odlikovanje skupaj s papeževim dekretom. Več kot polstoletnemu iskanju resnice je tako tudi prav z vrha Cerkve bilo dano priznanje.

Ko je gregorijansko petje zaključilo slavnostno mašo, so številni prijatelji — med njimi tudi učenci dr. Komarja iz naše skupnosti — odlikovancu čestitali.

V rezidenci družine Anchorena nasproti katedrale je po maši bila zakuska. Udeležili so se je slavljenceva družina pa vrsta dr. Komarjevih prijateljev: učencev, pa tudi nekdanjih učencev, katerih mnogi danes zavzemajo v argentinskem javnem življenju odgovorna mesta.

Dr. Milan Komar prejme iz rok škofa msgr. J. Casaretta v katedrali v San Isidro papeževo odličje. SPODAJ: Slavljencev in gospa s škofom Casarettom, msgr. dr. Mirko Gogala ter nekateri slovenski prijatelji in znanci, ki so se udeležili te slovesnosti.

Našemu odlikovancu, ki nam je ravno pred letom dni v razgovoru nekoliko odprl vrata v svoj miselni svet, tudi DUHOVNO ŽIVLJENJE iskreno čestita. S čestitkami pa gredo tudi naše želje, da bi slavljenec še mnoga leta mogel iskati „prva počela in zadnje vzroke“.

Da bi mu On, ki je pot, resnica in življenje, tudi v bodoče pomagal pri iskanju in učenju resnice, mu še naprej pomagal tudi drugim kazati pot v življenje.

FRANCE PAPEŽ

O b ponatisu v domovini prve leposlovne knjige povojne slovenske emigracije v Argentini, *Velike črne maše za pobite Slovence*, je bil 12. oktobra 1990 simpozij v Škofji Loki, kjer je vrsta strokovnjakov osvetlila podobo avtorja pesnitve dr. Tineta Debeljaka in tudi pesnitev samo. Na simpoziju so se s svojimi deli predstavili naslednji predavatelji: dr. Helga Glušič, dr. Irene Mislej, Tine Debeljak ml., dr. Stanko Janežič, dr. Taras Kermauner, Ladislav Lenček CM, pesnik France Pibernik, pinstatelj Alojz Rebula in organizator simpozija Marko Jenšterle. Poleg teh sta za simpozij poslala svoje prispevke še dr. Vilko Novak in France Planina, ki se srečanja osebno nista udeležila. Simpozij je vodila Alenka Puhar. Vsi predstavljeni prispevki so izšli v zborniku „Domovina in svet“, ki je nastal kot plod sodelovanja med založbo Karantanija (David Tasič) iz Ljubljane, Slovensko kulturno akcijo iz Buenos Airesa in Katoliškim središčem Slovencev po svetu s sedežem v Ljubljani. Knjiga je izšla v maju 1991.

Prvi prispevek je zapis T. Debeljaka ml., ki poudarja, da se je njegov oče vedno in povsod s ponosom imel za loškega rojaka. Vsa človek ima neki kraj, ki mu leži najgloblje v srcu; vanj se vrača vse življenje, kakorkoli — v mislih in sanjah, s svojimi stvaritvami in s svojim delom za domovino. Malokdo more vredno ustvarjati, ne da bi se tako ali tako vračal — in to v svoj kraj in v svoj čas.

Tineta Debeljaka kot literarnega zgodovinarja je predstavila dr. Helga Glušič, o kateri vemo, da preučuje zdomsko literaturo in njene glavne predstavnike. O dr. Debeljaku sodi, da je glavnina njegovega dela veljala slovenski književnosti, vendar pa je bil tudi dober poznavalec evropskih literatur. Debeljak je bil pesnik in kritik v dobi, ki bi jo lahko označili za prehodno in varljivo stabilno. Nihal je med domačijskim in metafizičnim realizmom. Zanimiv je njegov odnos do

DOMOVINA IN SVET

Zbornik referatov s simpozija o dr. Tinetu Debeljaku

Tine Debeljak ml.,
dr. Helga Glušič,
Ladislav Lenček CM,
Alojz Rebula,
France Pibernik,
dr. Irene Mislej,
Marko Jenšterle,
dr. Vilko Novak,
dr. Stanko Janežič,
France Planina,
dr. Taras Kermauner

ekspresionizma, ki ga je v tem smislu presnavljal z značilnim duhovnim pogledom na literaturo.

Nekaj spominov na Debeljakovo kulturno delo v zdomstvu je navedel Ladislav Lenček CM v članku „Dr. Tine Debeljak kot kulturni delavec v zdomstvu“. Avtor članka se ga spominja posebno od ustanovitve Slovenske kulturne akcije in v poznejših letih, ko je Debeljak pripravljal za tisk dela raznih avtorjev (Ivan Dolenc, France Kunstelj in dr.), ki jih je izdala SKA v knjižni obliki. Iz te dobe Debeljakovega življenja bi lahko navedel tudi mnoge sestanke v prijateljskem kramljanju z odborniki SKA, v baru na vogalu Rivadavije, po sejah ali po kulturnih večerih v Slovenski hiši. Iz teh pogovorov je bilo mogoče posneti, kako je cenil zdomsko ustvarjanje (prim. njegovo zamisel o izdanju Antologije zdomskega pesništva) in ga dvigal — v tistih časih — celo nad domovinsko. V tem pogledu je sledil Rudi Jurčecu, ki je — čeprav svetovljan in esteta — visoko vrednotil dela zdomskih pisateljev.

V referatu o Tinetu Debeljaku kot prevajalcu Danteja piše Alojz Rebula, da je bil med vsemi slovenskimi prevajalci Debeljak tisti, ki je postregel slovenskemu bralcu s panoramskim razgledom čez celotno dantejevsko

problematiko, in da je Debeljakov prevod Pekla ne samo nad Debevcem, ampak tudi nad Gradnikovim.

Zanimivi so prispevki, ki kažejo Debeljaka v različnih drugih pogledih — France Pibernik piše o Debeljakovem zgodnjem pesništvu; Marko Jenšterle o Debeljaku in Kocbeku kot o dveh različnih žrtvah revolucije; dr. Stanko Janežič opisuje svoja srečanja z Debeljakom pri Domu in svetu; dr. Vilko Novak pripoveduje, kako sta s Tineto Debeljakom pripravljala prevod Madacheve „Tragedije človeka“; dr. Irene Mislej govori o likovni opremi Debeljakovih del in o slikarki Bari Remec.

Zanimiva pa je svojevrstna analiza, ki jo podaja Taras Kermauner o Črni maši, ugotavljajoč, da se bije v Maši — in v Debeljaku — dvoje načel krščanstva: načelo sv. Frančiška, ljubezensko in odpuščajoče, ter načelo političnega in vojaškega ideologizma. Debeljak je ideolog — piše Kermauner — drugače kot na primer Majcen ali Balantič, ki zavračata sleherno ideologijo. Kermauner meni, da avtor Črne maše pristaja na koncilsko krščanstvo, obenem pa se preko vse pesnitve nagiblje k predvojnemu krščanstvu, v naivno in samoljubno pričakovanje, da je vendarle mogoča obnova srednjeveške teokracije (str. 203). Zanimiva je tudi Kermaunerjeva ugotovitev, da slovenski kristjan ne bi smel biti nacionalist (71), nato pa dialektični prevoj: „Partija je odkrila svojo pravo naravo: da je v bistvu nenarodna“ (172).

Knjiga — Zbornik referatov s simpozija o dr. Tinetu Debeljaku — je opremljena s posnetki lesorezov iz Velike črne maše ter iz Antologije poljske vojne in emigracijske lirike, delo umetnice Bare Remec.

Življenje je pot.
Razlika med popotnikom
in potepuhom je ta,
da popotnik ve, kam hoče.
(Iz RAZMIŠLJANJA OB ZMEDI,
Marko Kremžar)

NAŠI PRAZNIKI IN POČITNICE

Kljub vsemu preganjanju smo imeli v družini tudi lepe praznike: Metino prvo sv. obhajilo, ki ga je petletni podelil ujec Milče v prav isti kapeli v cerkvi sv. Jožefa, kjer je mene poročil (tedaj jezuitov še niso izgnali). Na sveto obhajilo jo je pripravila Nuša Sušnikova. Med sveto mašo je Milče vprašal Meto, če ve, kaj je Bog, nakar seveda Meta ni znala odgovoriti.

Po sveti maši smo imeli v bivši kongregacijski dvorani majhno zakusko, na katero sem povabila poleg prijateljev tudi nekaj naših sosedov iz Zarnikove ulice, kot npr. Dežmanove, Haynetove, ne morem se pa spomniti, če tudi Kuretove, ki so se nas takoj po nastopu nove oblasti začeli ogibati, čeprav je prej gospa z obema otrokoma dnevno prihajala k nam, da so se otroci skupno igrali. Jožejka je prejela prvo sveto obhajilo v šentjakovski cerkvi, ko jo je sprejel v svojo skupino dr. Rueh, sin inž. Rueha. Zakusko smo imeli potem pri stricu in teti v Šiški.

Tudi poznejše birme smo praznovali v Šiški. K sveti birmi so šli: Tinče z botrom Franceljem Debeljakom, Meta z namestnico botre Vlade Julko Valantovo, nazadnje Jožejka, ki ji je bila botrica Ančka Lampičeva. Obleko je ob obeh praznikih posodila gdč. Letnerjeva od svoje nečakinje Darje.

Ze prvo leto je šel letovat Tinček k Micki Petačevi v Bodovlje, kakor sem že opisala v popisu našega bivanja v Kersnikovi ulici. Tudi poz-

Devet let v rdečem rajju

VERA REMEC DEBELJAKOVA

neje so bili otroci večkrat povabljeni k raznim prijateljem: Micki Rusovi, ge. Kožuhovi, stricu in tetam v Škofji Loki in drugim. Po več mesecev je bila pri Lampičevih-Lenartovih v Tlakah gost Jožejka. Zlasti z gospodarjem in hišnim kužetom se je zelo dobro razumela.

Tine je bil povabljen za 14 dni k jezuitom v Bogenšperk.

Prve skupne počitnice smo imeli v Kranjski gori pri „Hanzi“, Janezu Vertlju, pri katerem smo že pred vojsko več let letovali. Bil je oskrbnik koč na Gradu, kamor se je čez pletje preselil, svojo hišo v Kranjski gori pa oddajal turistom v najem. Na moje pismo, če še oddaja hišo v najem, mi je odgovoril, da naj kar pridemo, da ne bo računal nobene najemnine, le rjuhe naj prinesemo s seboj.

Iz Kranjske gore sem poslala možu v Trst po pošti kartico, da gremo na počitnice v Kranjsko goro. Nekako sredi avgusta sem dobila

preko kranjskogorskega župnika listič od Tineta, da bo ta in ta dan ob štirih popoldan na meji v Ratečah in da naj pridem tedaj z otroki tja. Zelo me je skrbelo, kako priti neopazno do meje, zato smo šli že navsezgodaj zjutraj na vlak in se do štirih popoldne združili v dolini Tamar. Ko smo potem ob tej uri prišli na mejo, smo že zagledali v nasprotni ameriškanski coni Tineta. Ko nas je tudi on opazil, je nekaj rekel službojočemu ameriškemu vojaku, ki je takoj dvignil mejno zaporo in Tine je stekel proti nam. Vojak pa je takoj skočil za njim in ga potegnil nazaj. S tem mu je gotovo rešil življenje, ker bi ga na jugoslovanski strani miličniki takoj aretirali in pozneje ubili, kot so Velikonjo.

Začeli smo se s Tinetom razgovarjali na daljavo in se seveda nismo nič razumeli. V tem nas je obmejnik stražnik že vprašal, kaj delamo tu na meji. Odgovorila sem mu, da se onstran meje nahaja moj mož, ki je be-

29. junija je ljubljanski nadškof Šuštar posvetil 17 duhovnikov, med njimi tudi lazarista Toneta Burja iz Slovenske vasi v Lanusu in Andreja Pozničja iz Ramos Mejije.

žal, in da bi rada govorila z njim. Poklical je svojega nadrejenega in sem mu svojo željo ponovila. Vprašal me je, kako sem vedela, da bo Tine prišel na mejo. Z mojim odgovorom, da mi je po pošti poslal iz Trsta kartico in da bi ga rada pregovorila, da bi se sedaj, ko je razglašena amnestija, vrnil domov. Da pa nimam njegovega naslova. Z mojim odgovorom se je zadovoljil, ni mi pa dovolil direktnega razgovora. Ustavil je mimoidočo ženo — mejno dvoposestnico — in mi rekel, da naj tej ženi povem, kar imam možu sporočiti. Ženica se je prav kmalu vrnila: „Gespuđ so rekli, da pišite kar na stari naslov v Trstu!“ Miličnik pa pokoncu: „Vi ste mi pa rekli, da nimate naslova!“ Odgovorila sem, da ga res nimam, saj sami vidite, da je mož tukaj in da ga ni v Trstu! Ni več sitnarij, le takoj nas je odslovil z meje. Miličnik je bil seveda Srb in sva se razgovarjala v srbskem jeziku. Čez nekaj dni sem zopet dobila po isti poti nov listek, ko mi je Tine sporočil, da bo čez en teden ponovno na meji in da naj tedaj zopet pridem. Nisem si več upala iti tja, le Tinček je kljub dežju čepel ves dan skrit v obmejnem grmovju, pa Tineta ni videl.

V Kranjsko goro nas je prišel obiskat Milče in stanoval pri župniku, kjer je ložiral še drug jezuit — Hrvat. Ta je šel na izlet do Koče na Gozdu in mu je Hanza povedal, da ga je obiskala OZNA, da so hoteli točno vedeti, koliko plačujemo za najeto hišo, koliko časa mislimo v Kranjski gori ostati itd. Pater se je hitro vrnil domov in povedal vse Milčetu, ki je takoj prihitel k nam. Jaz sem po kosilu ravno likala, sem se pa takoj preoblekla v gorak kostim, za vsak primer, če bi me prišli aretirat in bi me zaprli. Komaj sem se dobro preoblekla, sta se na vratih že pojavila dva vojaka s pozivom, da grem z njima na Ozno na „kratko zaslišanje“. Peljala sta me na občinsko ali žandarmerijsko (?) postajo, kjer sta me zasliševala dva oznovca. Prvo vprašanje je bilo, če imam kaj premoženja, nakar sem odgovorila, da nič, „saj ste mi že vse pobrali“. Začela sta z vprašanji, na katera sem bila po opozorilu Hanze že pripravljena, in sem točno odgovorila s Hanzovim odgovorom. Na vprašanje, kako je mogel moj mož zapustiti družino in sam bežal, sem odgovorila, da je to

pač storil, „saj vi bi tega gotovo ne storili!“. Na moje veliko začudenje sta me kmalu — odslovila. Mislim, pozneje je bilo večkrat ugotovljeno, oni, katerim niso imeli kaj vzeti, bi bili v zaporu le v breme, nepotreben izdatek.

Med mojim zasliševanjem so domači zame vneto molili (Milče je šel molit v cerkev). Tudi jaz sem se za razsvetljenje priporočila Sv. Duhu, in nikdar v življenju nisem tako živo občutila Jezusove obljube: „Jaz vam bom namreč dal zgovornost in modrost, kateri vsi vaši nasprotniki ne bodo mogli kljubovati ali ji ugovarjati“ (evangelij po sv. Luku). Z vso jasnostjo sem mogla v trenutku izbrati pravi odgovor.

Ker se morala v Ljubljano, da zberem malo denarja, sem bila v skrbeh, če mi sledijo, zlasti ker sem zbirala svoje stvari, spravljene pri raznih znancih, da jih pretopim v denar. Ostala sem v Ljubljani en dan in ko sem pred odhodom v Kranjsko goro pri Slamiču kupovala krvne konzerve za godljo, me je za hrbtom nepričakovano ogovoril povsem neznan moški. Zelo sem se prestrašila. Zato sem tudi na vlaku pazila na ostale sopotnike in tedaj prav pod oknom vagona opazila oznovca, ki me je na meji zasliševal. Tudi na postaji v Kranjski gori sem opazila, da mr-goli tam „turistov“, to je kamuflira-

nih oznovcev, ki sem jih po zasliševanju že nekatere poznala.

Kljub dovoljenju zasliševalcev, da smemo ostati v Kranjski gori še do začetka šole, kakih 5 dni, smo že naslednji dan pospravili svoje stvari in se vrnil v Ljubljano. Ostala pa je prepoved, da se v Kranjsko goro in tamkajšnje kraje ne smemo več vrniti.

Pozneje sem v Delu zasledila proslavljanje Hanze ob 70-letnici, in ob smrti (datuma se ne spominjam) so priobčili v Delu cel slavospjev zaslužnemu podporniku NOV. Po mojem prepričanju je Hanza zares pomagal partizanom, zlasti kot priznan gornik, vendar vse iz zares nesebične narodne zavednosti, kakor so partizani marsikakega Gorenjca zapeljali. Nam se je gotovo izkazal kot prijatelj.

Na povabilo tete Angele Škulj (sorodnice Louisa Adamiča) smo eno leto letovali v njeni počitniški koči na Pohorju (pod Mariborsko kočo). Tam nas je za teden dni obiskala tudi teta Pepca iz Šiške. Po svojih znancih v Jereki v Bohinju je Minka Rusova organizirala „planšarjenje“ na Greljku nad Koprivnikom in smo skupno taborili, vendar vsaka v svoji planšarski koči. Hodili smo na izlete na Mrzli studenec, na Blejsko planoto z nepozabnim pogledom na vlak, ki je pod strmo navpično steno pripihal v Bohinjski Beli iz enega

Četrti od desne — Tone Burja med obredom mašniškega posvečenja v ljubljanski stolnici.

tunela v drugega. Posebno zadovoljna je bila mama, ko nam je narava nudila neizčrpno zakladnico rdečih jagod in izbranih gob — jurčkov, ki jih je vneto sušila.

Na Viču smo spoznali ženo, ki je prinašala v mesto na prodaj jajca in mlečne izdelke. Brezplačno nam je odstopila svojo hišico v Dvoru pri Polhovem gradu, kamor smo hodili na počitnice več let. Ob nedeljah smo hodili k sveti maši v pol ure oddaljeno farno cerkev v Polhovem gradu in se nas nekateri Polhograjčani, ki so prišli v Argentino nekako ob istem času kot mi, še od tedaj spominjajo.

Razen mame smo bili tudi pri Milčetu v Borovnici v Bosanskih hribih nad Sarajevom, kjer je bil on nekaj časa (kot sem že omenila) župnik v katoliški cerkvi. K njemu smo jezdili v hrib sedem ur na majhnih bosanskih konjičkih po samih skalah. Še 14 dni sem čutila posledice ježe. Pri Milčetu nas je čakala Jožejka. Ko je zagledala Meto, ji je od same sreče svidenja vrgla v obraz mucko, ki jo je imela v naročju. Na Borovico imam zelo lepe spomine, le škoda, da jih je zagrenila poznejša aretacija in zapor brata Milčeta v Zenici pri Sarajevu. Brez obsodbe so ga držali v zaporu. Ker mu niso mogli ničesar dokazati, so pa zapor motivirali: „Ne moremo vas pustiti na fari, ker tam kvarite ljudi!“ Izmed male četice tedanjih katoliških otrok je danes v tamkajšnjih krajih zelo goreč duhovnik. Edina stvar, ki bi zapor mogla opravičiti, je bila knjiga Poljub (zaradi prtizakonitega uvoza iz tujine), ki jo je imel miličnik ob aretaciji (prav na praznik Marijinega vnebovzetja takoj po sveti maši) že v rokah, pa je tedaj navzoča slikarica Elda Piščanec, Barina prijateljica, slikala pri Milčetu oltarno podobo, knjigo miličniku potegnila iz rok, češ da je njena.

V Zenici sem brata v zaporu obiskala. Po celodnevni in enonočni vožnji sem stala ves dan pred kaznilnico, od kjer se nisem smela odstraniti niti za minuto, ker so ječarji v svojem sadizmu klicali obiskovalce brez kakšnega reda, in so bili zmožni, da te pokličejo prav tedaj, ko te ni bilo tamkaj! Po celodnevem čakanju so mi dovolili razgovor četrte ure in še to ob dolgi mizi, Milče in jaz na vsakem koncu (vsaj 3 m razdalje), ob strani pa miličnik.

IZ SLOVENIJE

DUHOVNIŠKA POSVEČENJA V SLOVENIJI

29. junija so slovenski škofje posvetili v mašnike 26 mladih Slovencev: 3 je posvetil koprski škof Pirih, 6 mariborski škof Kramberger, 17 pa ljubljanski nadškof Šuštar in sicer 9 škofijskih in 8 redovnikov; med škofijskimi je bil tudi novomašnik Andrej Poznič, med redovniki pa lazarist Tone Burja, oba iz Argentine. Nadškof Šuštar je nove duhovnike spodbudil, naj bodo v svoji novi službi tako zanesljivi, da se bo nanje lahko zanesel tudi Bog in da se bodo nanje zanesli in oprli ljudje, ki jim bodo zaupani.

ŽALNA SVEČANOST V KOČEVSKEM ROGU

V nedeljo, 5. julija, se je kljub slabemu vremenu zbralo k žalni svečanosti v Kočevskem Rogu, slovenski Kalvariji, 8 tisoč rojakov iz Slovenije in zdomstva; delegacijo ameriških Slovencev je vodil dr. Mate Roesman, argentinsko pa prelat dr. Alojzij Starc. Mašo za pobite domobrance je s 30 duhovniki vodil nadškof Šuštar. Kulturni program po maši so pripravili člani Nove slovenske zaveze. Na njem so sodelovali združeni cerkveni pevski zbor iz Ribnice in Sodražice, moški zbor Fantje na vasi iz Clevelanda, igral-

ca Marjana Jaklič-Klanšek in Pavle Ravnohrib, basist Marjan Štefančič, hornist Jože Falout, kitarist Aleš Žepič in govorniki dr. Mate Roesmann, prof. Marija Zgonc in prof. Justin Stanovnik. — Čudno je, da ima več novomašnikov tisto nedeljo slavnost nove maše in tako veliko vernikov ne more v Rog, čeprav imajo med žrtvami sorodnike in somišljenike.

APOSTOLSKI NUNCIJ ZA SLOVENIJO

24. junija je papež Janez Pavel II. imenoval nadškofa Pier Luigija Celata za apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji. Izredni in pooblaščen veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu pa je dr. Štefan Falež. Nadškof Celata je bil rojen 1937 v Toscani. Veliko let je deloval v vatikanskem državnem tajništvu. Poleg nunciature v Sloveniji bo še naprej vodil apostolski nunciaturi na Malti in v San Marinu. Prvi nuncij v Republiki Sloveniji je 15. julija izročil predsedniku Predsedstva RS poverilna pisma, zvečer pa v stolnici vodil slovesno mašo.

BINKOŠTI V POSTOJNSKI JAMI

O binkoštnem praznovanju v Postojnski jami so pisali prvič 1825. To se je ponavljalo vsako leto do druge svetovne vojne. Povojni komunistični režim je seveda to prepovedal. Šele letos so to izročilo obnovili. V Koncertni dvorani je

S strani 247

početka neveljaven in ga kot takšnega Cerkev potem tudi sodno proglasi. To je vse, kar more Cerkev v takšnih primerih storiti — kar je seveda tudi že veliko. V večini primerov zakonca sama ne vesta, da sta sklenila neveljaven zakon, ker pač nista bila zadosti poučena o vseh pogojih za veljavno sklepanje zakona. Pozneje, ko se morda zakon že razdere, se odkrije, da sta ves čas živela v neveljavnem zakonu. Kak duhovnik ju je napotil na cerkveno sodišče, kjer bosta oba (ali pa eden) začela postopek. In če se bo dalo dokazati, da je bil zakon res neveljaven, ga bo Cerkev razglasila za takšnega. S tem Cerkev materinsko poskuša takšnim „zakoncem“ pomagati, da pred Bogom in svojo vestjo uredijo to stran svojega življenja.

ja. Če so namreč dobili od cerkvene sodišča sodbo, da je bil njihov zakon neveljaven, potem jim je odprta pot do novega zakona.

Je pa še ena okoliščina pri tem primeru, ki je vi izrecno sicer ne omenjate, pa je verjetno je zbudila pozornost, namreč dejstvo, da je ta proces trajal 10 let. Trajajo vsi procesi tako dolgo? Ne, ne bi smeli in redno tudi ne trajajo niti približno tako dolgo. Ne vem vam povedati, zakaj je ta trajal toliko časa. Po cerkvenih zakonih naj bi ves proces, v prvi in drugi inštanci, trajal kvečjemu 1 leto in pol. V mnogih državah traja manj. V ZDA in Kanadi na primer končajo vse v manj kot pol letu. Tu v Argentini so še bolj počasni zaradi pomanjkanja izvežbanega osebja in drugih okoliščin. Vendar se je v zadnjih letih tudi pri nas že resno izboljšalo to polje cerkvenega življenja.

600 vernikom maševal postojnski dekan Vladimir Pirih.

SPRAVNA MAŠA NA LAJŠAH

V nedeljo, 7. junija, je bila v Lajšah nad Cerknim maša za nedolžne žrtve medvojnega komunizma, ki jo je opravilo 9 duhovnikov. Tam so poleg drugih umorili duhovnika Lada Piščanca in Ludvika Sluga. Župnik Jožko Kragelj je med mašo prosil, naj priče tragičnega dogodka leta 1944 v Cerknem pomagajo, da se bo resnica o tem tragičnem dogodku razjasnila. Še danes si namreč ne upajo ali ne marajo govoriti. Ob breznu bodo postavili kapelico.

TEDEN ZA ŽIVLJENJE

V nedeljo, 14. junija, je bilo pri Sveti Trojici nad Vrhniko sklepno slavlje Tedna za življenje. Praznovanje je imelo 2 dela: najprej je vodil sklepno bogoslužje v cerkvi nadškof Šuštar, po maši pa je bila pred cerkvijo akademija, kjer so nastopile različne skupine in posamezniki. Teden za življenje je imel geslo „Svobodna odločitev — za življenje“ in so ga po evropskem zgledu letos prvič imeli tudi v Sloveniji.

MAŠA NA XXI. SREČANJU SLOVENSКИH PLANINCEV

Planinsko društvo Martuljek in Koordinacijski odbor planinskih društev je-

Nadškof dr. Alojzij Šuštar izročal dr. Juliju Savelliju najvišje cerkveno odlikovanje - odličje sv. Cirila in Metoda.

seniške občine je v nedeljo, 14. junija, pripravila letošnjo, že 21. srečanje slovenskih planincev. Letos je bila prvič na programu tudi planinska maša v Finžgarjevi kapeli na Jasenjah pod Špikom.

BIRMA V KOČEVSKI REKI

V nedeljo, 21. junija, je bila v Kočevski reki po 53 letih prvič birma. Bila je na kraju, kjer je do 1954 stala župnijska cerkev, ki jo je dal komunistični režim podreti kot še 97 drugih cerkva in kapel na Kočevskem. Z nadškofom Šuštarjem, ki je potrdil v veri 15 birmancev, je so-maševal prelat dr. Alojzij Starc.

ODLIČJE SV. CIRILA IN METODA DR. JULIJU SAVELLIJU

V soboto, 4. julija, pred praznikom slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, je ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar na predlog nadškofijske Komisije za cerkveno glasbo podelil najvišje odlikovanje Cerkev na Slovenskem dr. Juliju Savelliju kot priznanje in zahvalo za njegovo delo na področju cerkvene glasbe v Argentini. Odlikovanec je ustanovil in skoraj 40 let vodil Slovenski pevski zbor Gallus, ki je vsa desetletja gojil tudi cerkveno pesem in sodeloval ves čas pri vseh slovesnih bogoslužnih opravilih slovenskega dušnega pastirstva v Buenos Airesu.

Glasbeni večer, 4. julija. Slovensko pesem so peli solisti sopranistka Anica Rode, baritonist Andrej Rezelj in basist Luka Debevec ob klavirski spremljavi prof. Ivana Vombergarja. Foto: Marko VOMBERGAR.

Iz naše KRONIKE

Na duhovniškem sestanku je 24. junija govoril dr. Mirko Gogala o nadnaravnih povezanosti vernika s Kristusom in Cerkvijo.

Na občnem zboru Slomškovega doma je bil 31. maja za tekoče leto izvoljen odbor: predsednik lic. Marjan Schiffrer, podpredsednik Marijan Loboda, tajnik Marjan Jeriha, blagajnik Marjan Loboda ml., gospodar Tone Selan; referenti: finančni Vladi Selan, prireditveni Tone Kastelic, kulturni Alenka Poznič, socialni dr. Boris Štrfiček, gospodarski Pavla Škraba, športni Ciril Loboda, voditeljica šole Helena Malovrh, za mladino Dani Vester in Kristina Malovrh, v nadzornem odboru Herman Zupan in Božidar Fink.

Slomškova šola iz Ramos Mejije je 23. maja gostovala v Mendozi v Slovenskem domu z igro Čarovnik iz Oza, naslednji dan pa skupaj z mendoškimi otroki in mladino obiskala smučarski kraj Los Penitentes pri Puente del Inca v Kordiljeri.

Slovenski dom v Carapachayu je na letnem občnem zboru 7. junija izvolil lic. Marijo Korošec za predsednico odbora.

Mutual Sloga je imel svoj redni občni zbor v nedeljo, 19. julija, v Slovenski hiši. Pred občnim zborom je bila v cerkvi

Marije Pomagaj maša za člane Sloge, ki so umrli med lanskim in letošnjim občnim zborom.

Na občnem zboru Slovenskega planinskega društva v Bariločah je bil izvoljen novi odbor: predsednik Dinko Bertonec, podpredsednik Boris Kambič, tajnica Milena Razinger, namestnik Milan Magister, blagajnik Marjan Grohar, namestnik Matjaž Jerman, odborniki Ciril Markež, Tone Bergant, Blaž Razinger ml., Marjan Mavrič in namestnici Monika Kambič ter Marjana Reven.

Hladnikov dom je praznoval 40. obletnico Društva Slovenska vas in 45. obletnico pevskega zbora v nedeljo, 26. julija, s sveto mašo (Janez Petek CM), skupnim kosilom, kulturnim programom (slavnostni govornik je bil Stane Mehle, avtor odrskega prizora Za osvežitev spomina pa Nace Hladnik) in družabnim delom.

Na kulturnem večeru SKA je 10. julija v Slovenski hiši predaval pisatelj Alojz Rebula na témo: Po izhodu iz Egipta. Bila je tudi predstavitev knjige dr. Vinka Brumna Argentinski spisi, Zora Tavčar Pod Južnim križem in Slovenci za danes, Alojza Rebule Pastir prihodnosti in Na slovenskem poldnevniku ter Draga Jančarja Pogled angela.

13. julija pa je prof. Zora Tavčar predavala o književnosti Primorske, Drago Jančar o slovenski literaturi in politiki, Jančar, Aleš Debeljak in Jure Potokar pa so brali odlomke iz svojih del.

24 abiturientov Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka (Rast XXI) je pod vodstvom prof. Francija Žnidarja v nedeljo, 19. julija, odpoštovalo na enomesečni obisk Slovenije.

SPZ Gallus je imel v soboto, 11. julija, v društvu Triglav celovečerni koncert slovenske narodne pesmi. Kratke uvode v posamezne pesmi je povedal Miha Gaser. Dirigentka Anka Savelli-Gaser je prejela v zahvalo šopek cvetja, zbor pa je občinstvo nagradilo z navdušenim ploskanjem. Predsednik Triglava Rudolf Živec je nato povabil zbor v gostinski prostor, kjer se je razvila ob prizgrizku in pesmi vesela družabnost.

Na duhovniškem sestanku je 29. julija govoril prof. Franc Bergant o nekaterih aktualnih svetopisemskih vprašanjih.

Na sestanku ZSMŽ je 5. avgusta govorila Marjana Pipp Črničeva o gojitvi orhidej na vrtu.

PROF. LOJZE PETERLE MED NAMI V ARGENTINI

Prof. Lojze Peterle, predsednik Slovenskih krščanskih demokratov, prvi predsednik slovenske demokratične vlade in državni poslanec, je bil med Slovenci v Argentini od 1. do 15. julija. Visokega gosta sta v salonu VIP pozdravila prof. Tine Vivod, predsednik ZS, in dr. Marko Kremžar, podpredsednik SKD in bivši načelnik zgodovinske SLS, v centralni hali letališča pa so ga številni rojaki po-

zdravili s ploskanjem in cvetjem.

Zvečer istega dne je pozdravila prof. Peterleta množica rojakov na slavnostnem sprejemu v Slovenski hiši. V cerkvi Marije Pomagaj je vodil somaševanje slovenskih dušnih pastirjev Toneta Bidovca, Matije Borštarnja, Janeza Petka in dr. Jureta Rodeta župnik Jože Škerbec (zavoljo odsotnosti dr. Alojzija Starca, ki je bil na obisku v Sloveniji). Med mašo je pel Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser. Berili sta brala prof. Vivod in dr. Kremžar. Maše in sprejema sta se udeležila tudi prof. Alojz Rebula in prof. Zora Tavčar. Po maši je pred spomenikom pobitim domobrancem prof. Peterle položil venci in žaro prsti iz Kočevskega Roga.

Slavje v dvorani — kot prej v cerkvi in pred spomenikom — je vodil Miha Gaser. Župnik Škerbec je predstavil gostom slovensko dušno pastirstvo in slovensko versko skupnost v Argentini, predsednik osrednjega društva Zedinjena Slovenija prof. Vivod organizirano slovensko skupnost, dr. Kremžar pa je v svojem govoru nakazal načelne smernice, po katerih se je ravnala in se ravna naša skupnost, ter naše želje in pričakovanja. Nato je spregovoril prof. Peterle, označil slovensko skupnost v Argentini kot čudež slovenstva, se zahvalil za zvestobo slovenstvu in za pomoč tukajšnjih rojakov pri osamosvajanju in priznanju države Slovenije (Argentina je bila prva država v Južni Ameriki, ki je priznala Republiko Slovenijo!) in očrtal polpreteklost, se-

Glasbeni večer 4. julija v Centro Cultural general San Martín v Buenos Airesu je začel Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser s slovensko umetno pesmijo. Foto: Marko VOMBERGAR.

danjost in perspektive in načrte v Sloveniji. Za sklep je Gallus zapel gostu v pozdrav šopek domoljubnih pesmi. Sceno je izdelal in dvorano opremil Tone Oblak.

V četrtek, 2. julija, zvečer je bila največja prireditev v cerkvi maša za žive in umrle javne delavce, nato pa informativni sestanek SLS in večerja. Od petka, 3. julija, do torka, 7. julija, se je prof. Peterle udeleževal zvečer Slovenskih kulturnih dni v Centro Cultural General San Martín; v soboto, 4. julija, dopoldne se je srečal v Slovenski hiši z otroki in učiteljskim slovenskih sobotnih šol, obiskal radijsko oddajo Slovenski kotichek, kosil z lanskimi abiturienti, popoldne se srečal s študenti in profesorskim zborom Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši, pozno zvečer pa obiskal predvojne vseljence v društvu Triglav.

V nedeljo, 5. julija, se je udeležil svete maše v Slomškovem domu, igre Čarovnik iz Oza in skupnega kosila. Popoldne je obiskal Slovensko društvo v Bernalu. Slovenski dom v san Martinu je obiskal v sredo, 8. julija, v četrtek dopoldne je bilo v Slovenski hiši srečanje s Slovenskim akademskim starešinstvom, opoldne je obiskal Slovenski dom Carapachay in Društvo beneških Slovencev, zvečer pa Naš dom v San Justu. V petek, 10. julija, je v spremstvu prof. Vivoda obiskal rojake v Mendози (1100 km), v soboto, 11. julija Hladnikov dom v Slovenski vasi, v nedeljo, 12. julija, se je udeležil mladinske maše v cerkvi Marije Pomagaj, nato je bilo osebno srečanje z mladino, popoldne pa je obiskal Slovensko pristavo v Castelarju. V ponedeljek, 14. julija, je obiskal še rojake v Bariločah (1600 km), v torek, 14. julija, zvečer po zahvalni maši pa se poslovil ob pogrnjenih mizah od članov Medorganizacijskega sveta v Slovenski hiši.

Ob vseh prireditvah pa je še našel priložnost, da je obiskal Rudolfa Smeruja, zadnjega predsednika Slovenskega narodnega odbora in svobodno izvoljenega poslanca SLS, dr. Vinka Brumna in univ. prof. dr. Milana Komarja.

Obiskal je tudi nekatere argentinske državnike: v parlamentu ga je sprejel tajnik dr. Alonso; na slavnostnem kosilu pri patricijski družini Uriburu Montes se je srečal z bivšim državnim predsednikom dr. Arturom Frondizijem; na zunanjem ministrstvu ga je sprejel direktor za Srednjo Evropo dr. Espeche Gil; obiskal je Krščanske demokrate in Sanmartinski inštitut; pri predsedniku Argentine dr. Carlosu Menemu je bil skupaj s prof. Vi-

vodom, inž. Jernejem Dobovškom, podpredsednikom ZS, in industrijalcem Hermanom Zupanom ml. več kot pol ure; sprejel ga je tudi župan mesta San Isidro dr. Melchor Posse; obiskal je tudi velike buenosaireške dnevnike La Prensa, La Nación in Página 12.

Pri skoraj vseh srečanjih z rojaki je bil tudi dr. Andrej Capuder z gospo, pri mnogih pa tudi pisatelj Alojz Rebula in prof. Zora Tavčar. Program dvotedenskega obiska je bil nabit in utrujajoč, vendar pa je bil res enkratna priložnost za medsebojno spoznanje in razumevanje; za navezovanje prijateljskih vezi in morda tudi za medsebojno sodelovanje na nekaterih področjih. Rojaki so prof. Peterleta povsod sprejemali s spoštovanjem in prijaznostjo, saj se dobro zavedajo, da je Republika Slovenija pod njegovo vlado dosegla državno samostojnost in v veliki meri po njegovih zaslugah tudi hitro mednarodno priznanje.

DNEVI SLOVENSKE KULTURE

Od 3. do 7. julija so bili v Centro Cultural General San Martín v Buenos Aires Dnevi slovenske kulture. Pripravila sta jih društvo Zedinjena Slovenija in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Koordinacijo je imel na skrbi Lojze Rezelj. V uradni delegaciji iz Slovenije so bili Marko Jenšterle, predstavnik ministrstva za kulturo, časnikar Jadran Strle, dr. Irene Mislej, pisatelj dr. Andrej Capuder,

Alojz Rebula, Zora Tavčar, Drago Jančar, pesnika Aleš Debeljak in Jure Potokar, flavtist Klemen Ramovš in instrumentalni trio Trinajsto prase, ki goji tradicionalno slovensko narodno glasbo.

Na slovesni otvoritvi (3. julija) je argentinsko in slovensko državno himno zapel zbor Gallus, dobrodošlico je izrekel ravnatelj Kulturnega centra Alberto Fernández de Rosa, domoljubno pesem je zapel zbor gallus, pozdravne besede Ministrstva za kulturo RS je povedal Marko Jenšterle, nagovor je imel predsednik ZS prof. Tine Vivod, razmišljanje o Sloveniji je podal dr. Andrej Capuder, pesmi Franceta Prešerna sta ob glasbeni spremljavi Klemena Ramovša recitirala Miha Gaser in Luka Debevec; program sta povezovala Ivana Tekavec in Marko Gaser.

Glasbeni večer 4. julija sta pripravili Lučka Kralj Jerman in Anka Savelli Gaser. Večer je začel Gallus s slovensko umetno pesmijo, predavanje Kratka zgodovina slovenske glasbe je napisal dr. Tomaž Simčič iz Trsta, slovensko sodobno glasbo je izvajal flavtist Klemen Ramovš, slovensko pesem so peli solisti sopranistka Anica Rode, baritonist Andrej Rezelj in basist Luka Debevec ob klavirski spremljavi prof. Ivana Vombergarja, slovensko tradicionalno glasbo so predstavili godci Trinajsto prase, slovensko narodno pesem pa SPZ Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser; vezno besedilo sta imela Sonja Zorko in Marko Gaser.

Literarni večer (5. julija) je imel na

V torek, 7. julija, je Mladinski zbor iz Našega doma v San Justo izvajal pod vodstvom Andreja Selana v Centro Cultural San Martín slovensko narodno pesem.

Foto: Marko VOMBERGAR.

skrbi Tine Debeljak, vodila pa sta ga Alenka Smole in Tone Rode. Pregled slovenske literature je podala prof. Miriam Jereb Batageljeva, prebrali pa so poleg Prešernove Zdravljice odlomke iz Župančiča, Kosovela, Kuntnerja, Pribaca in Balantiča, od tukajšnjih pa dr. Debeljaka, Korošca, Papeža, Debeljaka ml. in Toneta Rodeta; gostje Rebula, Tavčar, Jančar, Capuder, Debeljak in Potokar pa iz svojih del; poezijo Balantiča je recitiral Stanko Jerebič ob glasbeni spremljavi Ramovša; pri okrogli mizi so pod vodstvom T. Debeljaka spregovorili Rebula, Capuder, Jančar, Aleš Debeljak in T. Rode; pred dvorano je bila razstava nekaterih slovenskih knjig iz Slovenije in Argentine.

Likovni večer (6. julija) sta pripravili slikarki Dolinar, povezovala pa Andrejka Vombergar in Marjan Loboda ml. Univ. prof. dr. Darko Šušteršič je predaval ob diapozitivih o slovenski likovni kulturi, v avli pred dvorano pa so bila razstavljeni dela slikarjev Ivana Bukovca, Andreje Dolinar Hrovat, Marjetke Dolinar, Tonea Kržišnika, Bare Remec in Milana Volovška ter kiparjev Franceta Ahčina in Marjana Gruma in fotografska razstava zgodovinske dokumentacije o naselitvi Slovencev v Argentini. Flautist Ramovš je nato izvajal baročno glasbo na kljunasto flavto.

Zadnji večer je bil posvečen slovenski folklori. Večer je pripravil Lojze Rezelj. Mladinski zbor iz Našega doma v San Justu je izvajal slovensko narodno pesem pod vodstvom Andreja Selana. Izbrano slovensko glasbo je igral Slovenski instrumentalni ansambel iz Buenos Airesa, narodne plesje je zaplesala folklorna skupina s Pristave iz Castelarja, godci Trinajsto prase so zaigrali izvirne viže, folklorni scenski prikaz Štirje letni časi pa je predvajala folklorna skupina Našega doma iz San Justa. Mogočno scenografijo za vse večere je zasnoval iz izdelal Tone Oblak, za zadnji večer pa jo še dopolnil. Dvorano z 800 sedeži je vse večere polnilo slovensko in argentinsko občinstvo, zadnji večer pa je bilo v dvorani 1500 ljudi, veliko se jih je moralo vrniti domov, ker ni bilo več prostora. Organizatorji so skrbno in v potankosti pripravili program vseh večerov in predsednik ZS prof. Tine Vivod se je ob sklepu zahvalil vsem sodelujočim in še posebej gostom iz Slovenije in zamejstva, saj je prireditev nekako povezala zdomsstvo in matico in zadovoljivo predstavila nekatere dele slovenske kulture. ●

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Kako lepo je bilo, ko smo metali ljudi iz partije! Zdaj pa kar sami izstopajo.
- Še vedno je znosno iz penziončka in vile opazovati popolno razsulo.
- Ne ponavljajmo starih napak — delajmo nove!
- Oblast kviri človeka, a ji tudi on ne ostane dolžan.
- Lahko je prepoznati zaslužnega človeka: njegove potrebe so največje.
- On je človek na mestu: nikamor se ne premakne.
- Zastaviti moramo vse svoje žetke. Drugo smo že zastavili.
- Ne pišite spominov! Ljudstvo se dobro spominja vsega.
- Na kulturnem področju je pridelek tem manjši, čim več je na njem gnoja.
- Boljšega jutri ne boste izbrili včerajšnji borci.
- Življenja v svobodi ni mogoče opisati. Treba ga je bilo doživeti.
- Nesreča ni prišla sama — zanjo smo se morali boriti.
- Delavec Janez je dobil tri leta zapora, ker je rekel generalnemu direktorju, da je idiot: eno leto je dobil za „idiotično“, dve leti pa dodani, ker je izdal poslovno tajnost.

Fant dekletu: „Kaj misliš, ali bi me tvoj oče hotel za zeta?“

Ona: „Prav gotovo! Ima čisto drug okus kot jaz.“

*

„Povabil sem te, da bi na moje zdravje zvrnil kozarec vina, zdaj si si pa natočil že osmega...“

„Ko pa si videti tako slab.“

*

Ko na trkanje odpro hišna vrata. „Klavir sem prišel uglasit.“

„Kako? Saj vas vendar nisem klical!“

„Vi ne, ampak vaš so-se-d.“

*

Po dolgih tednih težke bolezni, koje domala vsak dan prihajal v hišo zdravnik, gre boolniku naglo na bolje. Še zdravnik je

Malo za šalo

presenečen.

„Za to, da ste se tokrat izmazali, se morate zahvaliti ljubemu Bogu in vaši močni naravi,“ pravi bolniku.

„Upam, da boste to dvoje upoštevali tudi pri svojem računu,“ reče hudomušno bolnik.

*

Teta je dala Tončku bonbone in mu naročila, naj jih z mlajšo sestrico Anico lepo razdelita.

Tonček je naštel deset bonbonov, sestrici pa jih je dal samo šest.

Teta je opazila in fanta pokregala: „Kaj sem ti naročila? Ali ne znaš šteti?“

Tonček: „Jaz že, Anica pa še ne.“

*

„Ali si pustil deklet zato, ker je dobila očala?“

„Ne, ampak ampak zato, ker je ona dobila očala, je ona pustila mene.“

*

Pijanček potoži pijančku: „Z ženskami pa res nimam sreče: prva mi je ušla, druga mi je pa ostala.“

*

„Rad bi govoril s šefom.“

„Žal, ga ni.“

„Saj sem ga pravkar videl za oknom.“

„On pa vas.“

*

„Natakar, prinesli ste mi za pol krožnika juhe.“

„Poskusite jo, gospod, pa mi boste hvaležni.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo (dr. Alojzij Starc).

Urednik: Jože Škerbec;
tehnični urednik: Stane Snój - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual Nº 90.877 - Stavljene in oblikovanje: MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215 - Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORIZIA: Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRILIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1992: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod U\$S 55.-
Denarna nakazila na bančni (ne osební) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Nastop folklorne skupine iz San Justa
CENTRO CULTURAL GENERAL SAN MARTIN V BUENOS AIRESU
Folklorna skupina s Pristave

Slovenija

moja dežela

ZGORAJ: Prof. Lojze Peterle, dr. Andrej Capuder z ženo in prof. Alojz Rebulazženo, pisateljico Zoro Tavčar, ob srečanju v Slovenski hiši z otroki in učiteljstvom slovenskih sobotnih šol. Foto: Marko VOMBERGAR.

SPODAJ: Občinstvo na Dnevih slovenske kulture v Centro Cultural San Mar-

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana (dr. Luis Starc). Director: José Skerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Composición y armado: MALIVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina